

แนวทางในการดำเนินงานสุขาภิบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

คำนำ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เป็นสถานที่ที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากภายในอาณาบริเวณที่มีความจำกัด ซึ่งอาจทำให้เกิดการระบาดของโรค และการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ รวมถึงชุมชนใกล้เคียงได้ ดังนั้น การจัดการสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานที่ควบคุมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคเบื้องต้น และลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่แหล่งอื่น ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว ไม่ได้เป็นหน้าที่เฉพาะของผู้ใดผู้หนึ่ง หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่จะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในสถานที่ควบคุม ทั้งผู้บริหาร เจ้าพนักงานพินิจ โดยเฉพาะพ่อแม่บ้าน และแม่บ้าน ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการจัดการงานสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีที่อยู่อาศัย ตลอดจนการกินอยู่หลับนอน และปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ที่เพียงพอมีคุณภาพได้มาตรฐานและเหมาะสม มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขณะอยู่ในสถานควบคุม ทั้งนี้ แนวทางในการดำเนินงานสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุมนี้ ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ต้องพัฒนา และต้องมีการปรับปรุงต่อไป โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยงานจะนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดผลต่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสภาพแวดล้อมที่ดี อันจะส่งผลถึงการบริหารงานของสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ ในทุก ๆ ด้านต่อไป

คณะผู้จัดทำ

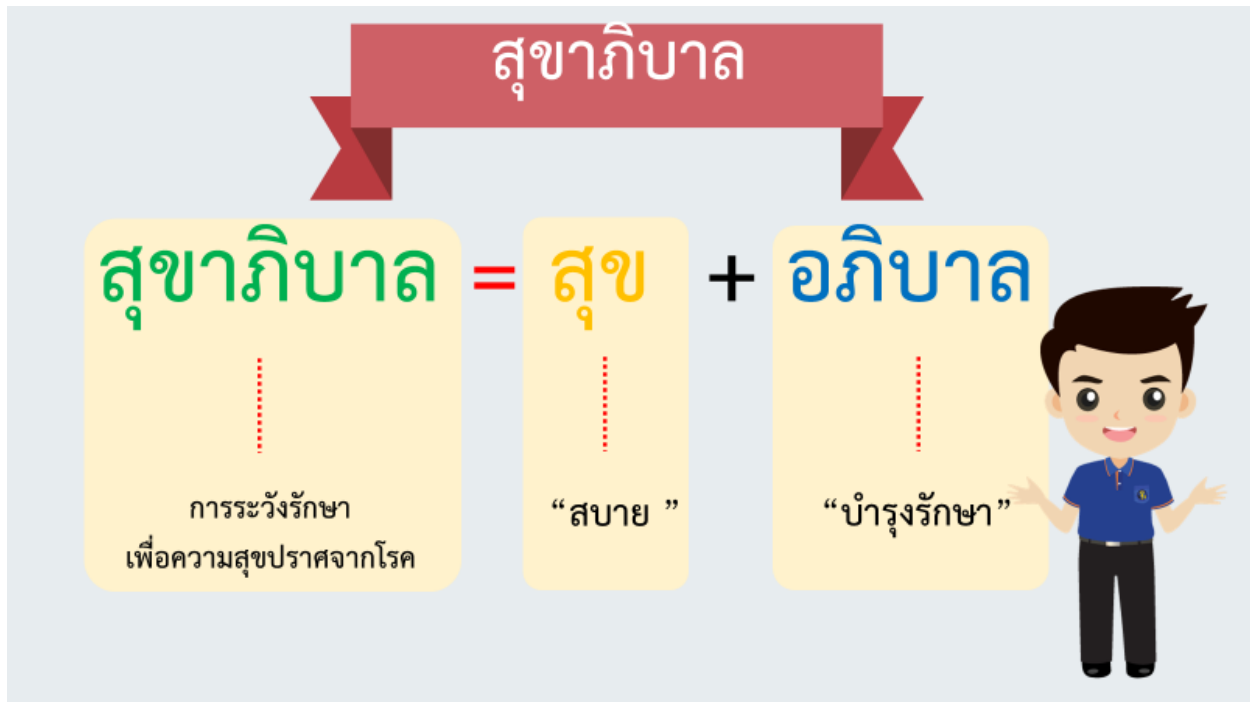
มกราคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แนวทางในการดำเนินงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม	๑
หอนอน	๔
โรงเลี้ยงอาหาร	๑๐
โรงครัว	๑๕
ห้องอาบน้ำและห้องส้วม	๒๑
สถานที่ตากผ้า	๒๔
การกำจัดขยะสิ่งปฏิกูล	๒๗
การจัดการน้ำสะอาด	๓๐
การจัดสภาพแวดล้อม	๓๕
การดูแลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน	๔๑
การป้องกันอุบัติเหตุ	๔๕
การควบคุมการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและพาหะนำโรคภายในสถานควบคุม	๔๗
ภาคผนวก	๕๑

แนวทางในการดำเนินงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม

ความหมายของการสุขาภิบาลสถานที่ควบคุม

สุขาภิบาล มาจากคำว่า สุข + อภิบาล ซึ่ง “สุข” นั้นมีความหมายว่า “สบาย” อภิบาลมีความหมายว่า “บำรุงรักษา” สุขาภิบาลหมายถึงการระวังรักษา เพื่อความสุขปราศจากโรค

อนามัย ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ การมีสุขภาพสมบูรณ์ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ และสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ด้วยดีซึ่งไม่เพียงปราศจากโรค หรือไม่แข็งแรงทุพพลภาพเท่านั้น ” (Health is defined as a state complete physical, mental and social well-being and merely the absence of disease infirmity)

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมซึ่งจับต้องได้มองเห็นได้ อาจแบ่งได้เป็น “ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ ” เช่น ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ รวมถึง มนุษย์ด้วยกัน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ และ “ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ” เช่น อาคารบ้านเรือน ยานพาหนะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เช่น วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อมทางสังคมการเมือง ฯลฯ

การสุขาภิบาล (Sanition) หรือ การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Enviromental Sanitation) หรือ อนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน หมายถึง การควบคุมปัจจัยทางกายภาพทั้งหมดของมนุษย์ที่เป็นอันตรายหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อพัฒนาการเจริญเติบโต ต่อสุขภาพ และการดำรงชีพของมนุษย์

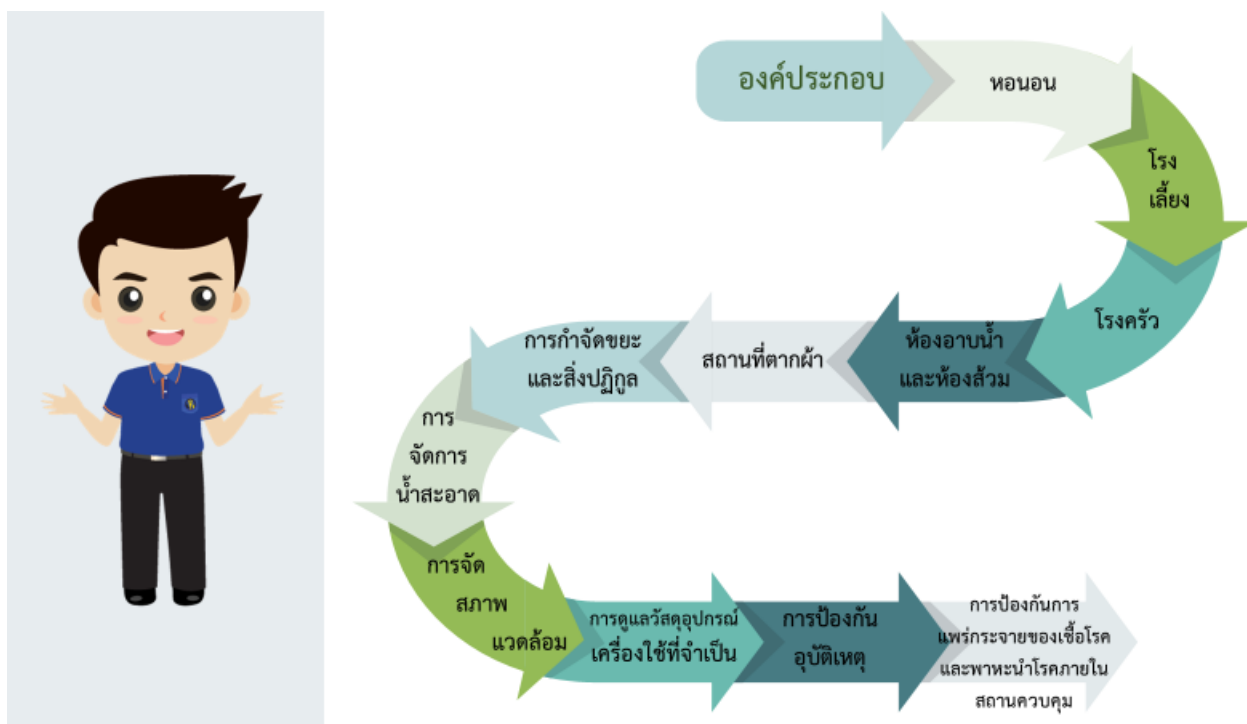
ดังนั้น การสุขาภิบาลสถานที่ควบคุม จึงหมายถึง “การควบคุมปัจจัยทางกายภาพทั้งหมดของสถานที่ควบคุมที่อาจเป็นอันตรายหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อพัฒนาการเจริญเติบโต ต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน เจ้าพนักงานพินิจ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกอบรมฯ รวมทั้งชุมชนใกล้เคียงที่จะได้รับผลกระทบ”

วัตถุประสงค์ของงานสุขาภิบาลสถานที่ควบคุม

๑. เพื่อป้องกันการเกิดหรือป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันเนื่องมาจากสภาพสุขาภิบาลที่มีความบกพร่องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานที่ควบคุม
๒. เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายของเด็กและเยาวชน ให้มีสภาพความเป็นอยู่และสภาพสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ไม่เกิดโรคหรือความเจ็บป่วย หรือก่อให้เกิดความเครียด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิต และเข้ากิจกรรมต่างๆ ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รวมถึงการศึกษาทั้งสายสามัญและวิชาชีพ ได้อย่างเหมาะสม
๓. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมตามมาตรฐานสากล และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
๔. ป้องกันการเกิดผลกระทบทางด้านสุขาภิบาลต่อสภาพแวดล้อมหรือชุมชนภายนอก

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม

๑. หอนอน
๒. โรงเลี้ยงอาหาร
๓. โรงครัว
๔. ห้องอาบน้ำและห้องสุขา
๕. สถานที่ตากผ้า
๖. การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
๗. การจัดการน้ำสะอาด
๘. การจัดสภาพแวดล้อม
๙. การดูแลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น
๑๐. การป้องกันการอุบัติเหตุ
๑๑. การควบคุมการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและพาหะนำโรคภายในสถานควบคุม

๑. หอนอน

หอนอนเด็กและเยาวชน เป็นสถานที่อยู่อาศัยที่เด็กและเยาวชนพักผ่อนนอนหลับ และใช้เวลาอยู่ยาวนานที่สุดเมื่อเทียบกับทุกแห่ง คือ เกินกว่า ๑๒ ชั่วโมงต่อวัน การจัดสภาพแวดล้อมของหอนอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงหลักในการควบคุมดูแล ความปลอดภัย ความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกาย ได้แก่ การระบายอากาศ แสงสว่าง อุณหภูมิและความชื้น ความเป็นส่วนตัว ความเท่าเทียมกัน รวมถึงการป้องกันโรคติดต่อ

มาตรฐานหอนอนในสถานที่ควบคุม

๑. รูปแบบหอนอน แบ่งออกเป็นหอนอนรวมขนาดใหญ่ ขนาดความจุเด็กและเยาวชน ๕๐ คน ขนาดพื้นที่ ๑ หอนอน มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๕๐ ตารางเมตร สามารถจัดแบ่งพื้นที่รองรับเด็กและเยาวชนที่จำเป็นต้องดูแลเป็นพิเศษ หรือ หอนอนเดี่ยว และหอนอนสำหรับเด็กและเยาวชนที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ (เช่น ป่วย หรือ มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ฯลฯ)

๒. หอนอนจะต้องมีพื้นที่ว่างสำหรับจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ช่วงเวลาเย็นหรือกลางคืน

๓. พื้นที่นอนเด็กหรือเยาวชน ๑ คน เท่ากับ ๓ ตารางเมตร ตามความจุตามมาตรฐาน (Standard) (๓ ตรม./คน) คือ ความจุตามมาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนด

พื้นที่ต่อเด็กและเยาวชน ๑ คน ๓ ตารางเมตร (คำนวณโดยประมาณจากขนาดร่างกายของคนไทย ขนาดที่นอนไม่เกิน ๑ เมตร x ๒ เมตร = ๒ ตารางเมตร + พื้นที่ที่ใช้เป็นทางเดินระหว่างกัน ๐.๒๕ ตารางเมตร (ห่างกันประมาณ ๑๐ ซม.) รวมเป็น ๒.๒๕ ตารางเมตร + พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมเด็กและเยาวชน ๐.๗๕ ตารางเมตร (พื้นที่ส่วนกลาง)

๔. จัดให้มีภาชนะบรรจุน้ำสะอาดสำหรับดื่มในปริมาณที่เพียงพอ
๕. มีห้องสุขา ๑ ห้อง ต่อเด็กหรือเยาวชน ๑๐ คน
๖. มีสิ่งอำนวยความสะดวกบนนอน เช่น เครื่องรับโทรทัศน์ พัดลม เครื่องเล่น DVD
๗. มีพัดลมระบายอากาศเพื่อการระบายอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ
๘. จัดให้มีเครื่องนอนสำหรับเด็กหรือเยาวชนทุกราย

มาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรมีลักษณะดังนี้

๑. ผนัง พื้น มีลักษณะแข็งแรง ยากต่อการทุบหรือทำลาย เพดานนอนมีเหล็กดัดหรือเหล็กฉีกที่แข็งแรงเพื่อป้องกันการหลบหนี
๒. มีกล้องวงจรปิดมองเห็นได้ทั่วถึง มีความคมชัด สามารถมองเห็นได้ในเวลากลางคืนหรือที่มืด (Night vision) และสามารถบันทึกภาพเพื่อย้อนหลังได้ไม่น้อยกว่า ๑ สัปดาห์
๓. มีสัญญาณเตือนภัยหรือเพื่อขอความช่วยเหลือจากภายในนอน และนอกนอนสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแล
๔. ไม่ควรมีเตียงที่เป็นโลหะหรือไม้หรือเตียงสองชั้น เพื่อป้องกันการนำมาใช้เป็นอาวุธหรือหลบหนี
๕. จัดแยกนอนหรือห้องนอนตามการจำแนกหรือฝากเรือนจำแล้วแต่กรณีโดยเฉพาะเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการหลบหนี หรือมีความประพฤติเสียหายร้ายแรงอาจเป็นภัยต่อตนเองหรือเด็กและเยาวชนอื่น

หน่วยงานในการดำเนินงานด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม

นอน

มาตรฐานด้านความปลอดภัย

มีลักษณะแข็งแรง ยากต่อการทุบหรือทำลาย

ไม่ควรมีเตียงที่เป็นโลหะหรือไม้ เพื่อป้องกันการนำมาใช้เป็นอาวุธหรือหลบหนี

มีกล้องวงจรปิดมองเห็นได้ทั่วถึง และบันทึกภาพเพื่อย้อนหลังได้

จัดแยกนอนหรือห้องนอนตามการจำแนกหรือฝากเรือนจำแล้วแต่กรณี

มีสัญญาณเตือนภัยหรือเพื่อขอความช่วยเหลือจากภายในนอน

มาตรฐานการปฏิบัติงานหอนอน มีดังนี้

๑. ให้พ่อบ้านกำหนดพื้นที่สำหรับนอนของเด็กและเยาวชน ดังนี้ โดย กำหนดพื้นที่นอนของเด็กและเยาวชนให้เป็นสัดส่วนชัดเจนและเท่าเทียมกัน ขอบที่นอนไม่เกยกันโดยต้องเว้นระยะห่างระหว่างที่นอนอย่างน้อย ๑๐ เซนติเมตร การกำหนดพื้นที่นอนแต่ละหอนอน ต้องทำบัญชีรายชื่อเด็กและเยาวชน แพนผังจุดพื้นที่นอน โดยมีชื่อเด็กและเยาวชน หมายเลขประจำตัว ให้ตรงกับหมายเลขประจำเครื่องนอน โดยติดแผ่นผังไว้หน้าหอนอนแต่ละหอ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบดูแลเองความสะอาดของเครื่องนอน จำนวนเครื่องนอนรวมทั้งการตรวจสอบหรือตรวจค้นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้วย

๒. พ่อบ้านควรแยกเด็กหรือเยาวชนที่มีอาการป่วยหรือได้รับยารักษาทางจิตเวชอยู่ในหอนอนสำหรับเด็กและเยาวชนที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ หรือหอนอนเด็กหรือเยาวชนป่วย (แยกพื้นที่จากเด็กป่วย) ในกรณีที่ไม่สามารถให้เด็กและเยาวชนจิตเวชหรือป่วยแยกหอนอนจากเด็กและเยาวชนปกติได้ ให้แบ่งพื้นที่ของหอนอนเป็นสามส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ อยู่บริเวณติดกับห้องควบคุมของเจ้าหน้าที่เวรพนักงานพินิจ จัดให้สำหรับเด็กหรือเยาวชนจิตเวช

ส่วนที่ ๒ อยู่บริเวณใกล้กับห้องควบคุมของเจ้าหน้าที่เวรพนักงานพินิจ จัดให้สำหรับเด็กและเยาวชนป่วยและหรือเด็กและเยาวชนที่มีร่างกายอ่อนแอ ง่ายต่อการถูกรังแก

ส่วนที่ ๓ เด็กหรือเยาวชนทั่วไป

๓. แจกวัสดุอุปกรณ์ เครื่องนอน ให้กับเด็กและเยาวชนให้ครบตามจำนวนเด็กและเยาวชน พร้อมลงทะเบียนการเบิก-จ่าย เมื่อมีเด็กและเยาวชนปล่อยตัว ให้ตรวจสอบ รับผิดชอบ ทำความสะอาดเครื่องนอนแล้วจัดเก็บให้เรียบร้อยโดยลงในบัญชีบันทึกรับ-จ่ายของใช้จำเป็นเด็กและเยาวชน (พต.อ.๐๗) จากนั้นให้เจ้าหน้าที่รายชื่อเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากบัญชีรายชื่อหอนอน

๔. การจัดเก็บเครื่องนอนเด็กหรือเยาวชนให้จัดเรียงเป็นแถวเป็นระเบียบ ไม่กองหรือเรียงทับกัน

๕. ไม่อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนนำสิ่งของเครื่องใช้ และอาหารใดๆ เข้าไปในหอนอนโดยเด็ดขาด

๖. จัดเตรียมน้ำดื่มที่สะอาดสำหรับเด็กหรือเยาวชนในหอนอนอย่างเพียงพอ และจัดให้มีแก้วน้ำคนละ ๑ ใบ

๗. ห้องน้ำ โถส้วม มุ้งลวด ต้องทำความสะอาดทุกวัน พื้นที่อื่นๆ ให้ทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ/ผงซักฟอก/น้ำยาถูพื้น อย่างน้อยเดือนละครั้ง

๘. มีการระบายอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ

๙. พ่อบ้านและพนักงานพินิจ ควบคุมดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนบนหอนอน ความเรียบร้อยของหอนอน จัดเก็บอุปกรณ์เครื่องนอน รวมทั้งการตรวจนับจำนวนเด็กและเยาวชนร่วมกัน

๑๐. การนำเด็กและเยาวชนขึ้นหอนอน ให้พ่อบ้านรวมเด็กและเยาวชนเพื่อนับยอด แล้วร่วมกันตรวจสอบความเรียบร้อยของหอนอน โดยเฉพาะหลักัดครอบๆ หอนอนเพื่อป้องกันการหลบหนีและแอบนำสิ่งของผิดระเบียบเข้าหอนอนและให้เด็กและเยาวชนเข้าแถวเพื่อตรวจค้นตัวก่อนเข้าหอนอน จากนั้นรวมเด็กและเยาวชนเข้าแถวภายในหอนอนเพื่อรับการตรวจนับยอด เมื่อครบตามจำนวนแล้วให้แจ้งผู้เกี่ยวข้องและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ จากนั้นให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมบนหอนอน เช่น การสวดมนต์ไหว้พระ กิจกรรมทางศาสนา ฯลฯ

๑๑. การนำเด็กและเยาวชนลงนอน ให้พ่อแม่และพนักงานพินิจ ร่วมกันตรวจนับจำนวนเด็กและเยาวชน เมื่อครบตามจำนวน ให้เด็กและเยาวชนจัดเก็บเครื่องนอนและทำความสะอาดนอนจากนั้นนำเด็กและเยาวชนลงนอน เพื่อปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นพ่อแม่ตรวจสอบความเรียบร้อยของนอน เช่น ประตู หน้าต่าง เหล็กดัด และอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยรอบนอน

๑๒. พ่อแม่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนทำความสะอาดนอนในกรณีพิเศษ เช่น การทำความสะอาดรายสัปดาห์ รายเดือน รวมทั้งควบคุมดูแลการทำความสะอาดเครื่องนอน

๑๓. จัดให้ใช้หมอน/ที่นอน ที่เป็นแบบหุ้มด้วยพลาสติก/PVC/ยางพารา และเช็ดทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค/ผงซักฟอกอย่างน้อย ๒ สัปดาห์/ครั้ง

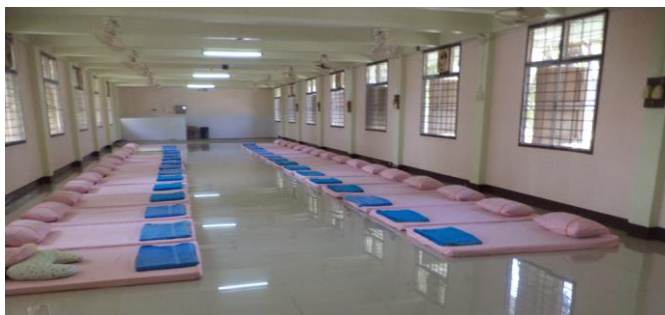

จัดให้มีเครื่องนอนสำหรับเด็กหรือเยาวชนอย่างเพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

แนวทางในการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

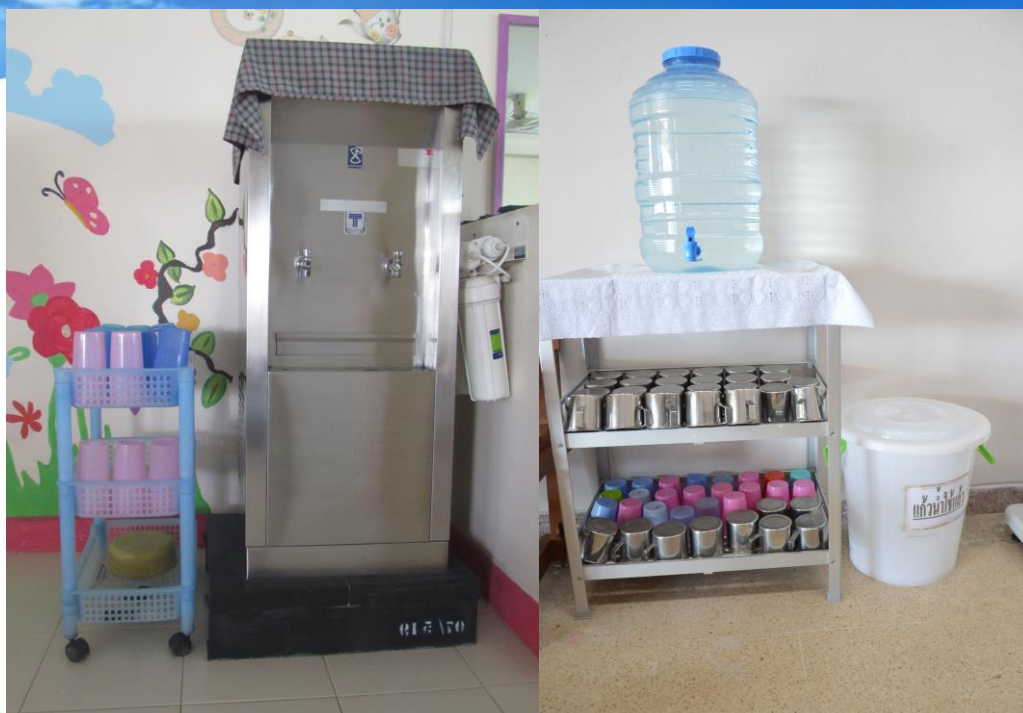

การจัดเก็บเครื่องนอนเด็กหรือเยาวชนให้จัดเรียงเป็นแถวเป็นระเบียบ
(ไม่กองหรือเรียงทับกัน)

www.themegallery.com

Company Logo

จัดให้มีน้ำดื่มสำหรับเด็กหรือเยาวชนในหอนอนอย่างเพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

www.themegallery.com

ห้องน้ำ โถส้วม มั่งลวด ต้องสะอาดตลอดเวลา

Company Logo

แนวทางในการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒. โรงเลี้ยงอาหาร

วัตถุประสงค์ในการจัดระบบการดูแลโรงเลี้ยงอาหาร เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารที่สะอาด ถูกสุขอนามัย มีที่นั่งรับประทานอาหารอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย และฝึกหัดเด็กหรือเยาวชน มีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหารได้อย่างใกล้ชิด

มาตรฐานโรงอาหารในสถานที่ควบคุม ต้องจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งที่สำคัญ ดังนี้

๑. พื้นของโรงอาหารควรสร้างด้วยวัสดุแข็งแรง ทนทาน ลักษณะเรียบ ไม่ดูดซึมน้ำหรือความสกปรก ทำความสะอาดได้ง่าย ไม่ชำรุดหรือมีรอยแตกแยก โรงอาหารไม่ควรตั้งอยู่ในที่เดียวกันกับโรงครัว เพราะจะทำให้เกิดการรบกวนจากควันไฟ และเกิดการปนเปื้อน (Contamination) ของอาหารได้ง่าย

๒. การจัดหาโต๊ะและเก้าอี้สำหรับรับประทานอาหาร ควรเป็นแอสตันเลส มีสภาพดี แข็งแรง มั่นคง พื้นผิวเรียบ ง่ายต่อการทำความสะอาด และจัดจำนวนให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ถ้าสามารถทำได้ควรมีพื้นที่เฉลี่ย ๑ ตารางเมตร / เด็ก ๑ คน

๓. จัดให้มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอ มีอ่างน้ำพุ หรือก๊อกน้ำดื่มที่เป็นส่วนกลาง หรือใส่ภาชนะใส่น้ำดื่ม เช่น เหยือกน้ำ ประจำแต่ละโต๊ะ สำหรับแก้วน้ำดื่มของเด็กและเยาวชน ควรเลือกใช้แก้วน้ำที่ทำจากวัสดุไม่แตกหักง่าย ใช้แก้วน้ำดื่มคนละ ๑ ใบ

๔. มีอ่างล้างมือเพียงพอกับจำนวนเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหาร

๕. จัดเตรียมผ้าเช็ดมือหรือผ้าเช็ดปากเพียงพอ เพื่อป้องกันแมลงวันตอมอาหาร

๖. มีที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เช่น มีฝาปิดมิดชิด จัดให้เพียงพอและจัดทิ้งในสถานที่ที่เหมาะสม

๗. มีรั้วลวดตาข่ายรอบโรงเลี้ยงอาหาร เพื่อป้องกันสัตว์ เช่น แมว สุนัข เข้าไปรบกวน

มาตรฐานภาชนะอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหาร

การเลือกอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหาร นอกจากคำนึงถึงความสะดวกแล้ว ควรคำนึงถึงความปลอดภัยอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะแม้ว่าอาหารที่ผ่านการเตรียมปรุง ประกอบอย่างสะอาดปลอดภัยแล้ว แต่หากนำมาใส่หรือบรรจุในภาชนะที่ไม่สะอาด ไม่ปลอดภัย ก็จะทำให้อาหารนั้นเกิดการปนเปื้อนและไม่ปลอดภัยต่อการบริโภคได้ ซึ่งภาชนะหรืออุปกรณ์ที่ไม่สะอาดมีสาเหตุมาจากตัวภาชนะอุปกรณ์เอง ได้แก่ ชนิดของวัสดุที่ใช้ทำ และภาชนะอุปกรณ์ถูกปนเปื้อน ซึ่งมีหลักในการพิจารณาเลือกใช้ภาชนะอุปกรณ์ดังนี้

๑. ต้องไม่ทำด้วยวัสดุมีพิษหรือใช้วัสดุมีพิษเป็นส่วนประกอบ ไม่ทำจากวัสดุที่ใช้แล้ว ไม่ใช่สีตกแต่งภาชนะในส่วนที่ต้องสัมผัสอาหาร เป็นต้น

๒. ต้องมีความแข็งแรงทนทาน ไม่ชำรุด แตกกะเทาะ สึกหรอ หรือเป็นสนิมง่าย ทนต่อการกัดกร่อนของอาหารที่มีรสจัดหรือมีสภาพความเป็นกรด ด่างสูงได้ เช่น แอสตันเลส ทองแดง เมลามีน โลหะเคลือบ เป็นต้น

๓. รูปแบบของภาชนะต้องสะดวกในการทำความสะดวก หรือทำความสะอาดง่าย และปลอดภัยต่อการนำไปใช้ ได้แก่ ผิวเรียบ ไม่มีมุมคม ขอบหรือร่อง ปากไม่แคบและก้นลึก

๔. ควรหลีกเลี่ยงภาชนะอุปกรณ์พลาสติกที่ทำจากพลาสติกใช้แล้วนำมาหลอมใหม่แล้วใช้ผสมเพื่อปิดบังความสกปรกที่ตกค้างอยู่ในเนื้อพลาสติก โดยจะมีลักษณะสีทึบและจางไม่สม่ำเสมอ เช่น แก้วหรือตะเกียบพลาสติกสีเข้มต่างๆ และหลีกเลี่ยงการใช้ภาชนะพลาสติกกับอาหารหรือเครื่องปรุงที่มีรสเปรี้ยวหรือเค็มจัด

๕. อุปกรณ์ที่ทำจากพลาสติกเมลามีน มีความทนทานไม่แตกหักง่าย ใช้งานได้นาน น้ำหนักเบา แต่มีข้อเสีย คือ สีที่ใช้ตกแต่งภาชนะสามารถหลุดปนลงสู่อาหารได้หากนำไปใส่หรือบรรจุอาหารที่ร้อนจัดและมีน้ำมันมาก นอกจากนี้เมลามีนยังมีคุณสมบัติเป็นรุกรุน ซึมน้ำได้บ้าง จึงทำให้ดูดกลิ่นของอาหารไว้ รวมทั้งไม่ทนต่อแสงแดด จะเสื่อมคุณภาพและสีเมื่อโดนแดดจัด

๖. ก่อนใช้ภาชนะอุปกรณ์แต่ละชนิด ต้องมีการตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี ไม่แตกร้าว ชำรุด ความสะดวกของภาชนะ ต้องไม่มีคราบไขมัน สิ่งสกปรกต่างๆ ฝุ่นละออง (การตรวจสอบอย่างง่ายว่ามีคราบไขมันหรือไม่ให้นำไปจุ่มในน้ำ ถ้าส่วนใดที่น้ำเกาะไม่ติด แสดงว่ามีคราบไขมันติดอยู่)

มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเลี้ยงอาหาร โดยพ่อบ้าน/แม่บ้าน กำกับดูแล ดังนี้

๑. จัดให้มีภาชนะสำหรับรับประทานอาหารเป็นภาชนะสแตนเลส ทรงกลม ชนิดห้าหลุม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร สำหรับใส่อาหาร

๒. เตรียมภาชนะใส่อาหาร ช้อน แก้วน้ำ เขี่ยอกใส่ น้ำ ให้ครบเพียงพอตามจำนวนเด็กและเยาวชน

๓. ดูแลความสะอาดบริเวณโรงเลี้ยงอาหาร โต๊ะเก้าอี้ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย สะอาด เป็นระเบียบ

๔. จัดเตรียมอาหารตามรายการอาหาร ควบคุมดูแล ปริมาณอาหารให้เหมาะสม ตักแบ่งอาหารใส่ภาชนะแล้วจัดวางเตรียมไว้บนโต๊ะอาหารให้ครบตามจำนวนเด็กและเยาวชนโดยใช้ผ้าสีครอบกันแมลงไว้ ยกเว้นในกรณีที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมน้อย สามารถใช้วิธีตักอาหารแจกให้เด็กและเยาวชนนำไปรับประทานที่โต๊ะได้ทันที

๕. จัดแยกอาหารสำหรับเด็กและเยาวชนป่วยหรืออาหารตามหลักศาสนา (ถ้ามี)

๖. จัดให้เด็กและเยาวชนนั่งรับประทานบนโต๊ะอาหารทุกราย

๗. มีการจัดเตรียมน้ำดื่ม ให้เพียงพอสำหรับเด็กและเยาวชน

๘. จัดทำบัญชีเบิกจ่ายควบคุมพัสดุ/วัสดุโรงเลี้ยงอาหารและจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่แบ่งแยกโดยชัดเจนและสะอาดเป็นระเบียบ

๙. ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนไม่ให้คุ้ยสิ่งเสียดังระหว่างรับประทานอาหาร ไม่อนุญาตให้เดินออกจากโรงเลี้ยงอาหารก่อนเวลาหากไม่มีธุระจำเป็น จนกว่าเด็กหรือเยาวชนทุกรายจะรับประทานอาหารเสร็จและเดินแถวออกจากโรงเลี้ยงอาหาร และให้เด็กและเยาวชนมีเวรทำความสะอาดโรงเลี้ยงอาหารทุกครั้ง หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ

จัดหาโต๊ะ เก้าอี้สำหรับรับประทานอาหารให้เพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

จัดเตรียมภาชนะครอบอาหาร แก้วน้ำ อย่างเพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

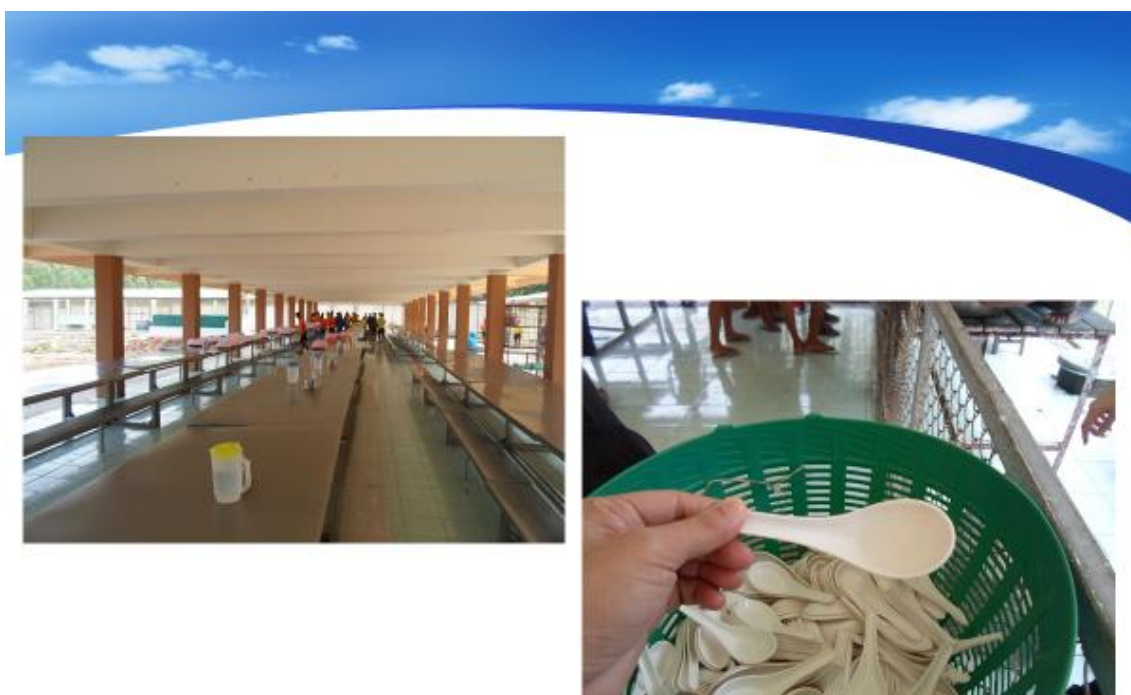

จัดให้มีน้ำดื่มสะอาดสำหรับเด็กหรือเยาวชนบริโภคได้อย่างเพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

เลือกใช้วัสดุที่ง่ายต่อการทำความสะอาดและปลอดภัย

www.themegallery.com

Company Logo

แนวทางในการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๓. โรงครัว

โรงครัว เป็นสถานที่ปรุง ประกอบรวมทั้งแจกจ่ายอาหารให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นส่วนพื้นที่หรือบริเวณที่จัดอยู่ภายในหรือนอกสถานที่ควบคุม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสะอาดของอาหาร ที่เอื้อต่อการปนเปื้อนสิ่งสกปรกหรือเชื้อโรคต่างๆ สู่อาหารได้ตลอดเวลาตั้งแต่การเก็บวัตถุดิบ การปรุง ประกอบ จัดล้าง จัดเก็บ เป็นต้น แต่ละส่วนต้องมีโครงสร้างและองค์ประกอบที่เหมาะสมถูกหลักสุขาภิบาล สอดคล้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน จึงจะสามารถลดโอกาสในการปนเปื้อนได้เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านโภชนาการและสุขภาพอาหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหน่วยงานควรคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑. **การตรวจรับวัตถุดิบ** ให้กวดขันและกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ทำการตรวจสอบคุณภาพของอาหารดิบอย่างเคร่งครัด โดยจัดให้ผู้มีหน้าที่ตรวจรับ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในระเบียบวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถตรวจสอบคุณลักษณะของวัตถุดิบที่ผู้ขายนำมาส่ง ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่จำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด เช่น ต้องมีสภาพสด ใหม่ มีคุณภาพดี สะอาด ปราศจากสารปนเปื้อน เป็นของแท้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ไม่ปลอมปนหรือเก่าหมดอายุ มีชื่อยี่ห้อ เครื่องหมายรับรองกำกับที่บรรจุภัณฑ์ โดยเฉพาะประเภทของแห้งและเครื่องปรุง เช่น น้ำปลา น้ำมันพืช กะปิ หากไม่มีคุณภาพให้แจ้ง

ผู้ขายดำเนินการให้ถูกต้อง หรือหากพบว่าคุณภาพและปริมาณของวัสดุอาหารดิบไม่ถูกต้องครบถ้วนตาม มาตรฐานรายการและปริมาณที่กำหนด จะต้องไม่ตรวจรับวัสดุอาหารดังกล่าวและให้ผู้ขายเปลี่ยนสินค้าทันที

๒. การประกอบอาหาร ให้คณะกรรมการตรวจการปฏิบัติงานตามนัยข้อ ๑๘ ของระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ ควบคุมขั้นตอนการปรุงอาหารให้มีคุณภาพ โดยใช้วัตถุดิบที่สด สะอาด และต้องปรุงสุกสดใหม่ทุกวันไม่ค้างคืน สถานที่จัดเก็บอาหาร ปรุง ต้องสะอาด ปลอดภัยและแมลงนำโรค โดยทำการตรวจสอบเป็นประจำทุกวันและเสนอรายงานแก่ ผู้อำนวยการทราบเป็นรายสัปดาห์

๓. กรณีหน่วยงานที่จัดซื้ออาหารปรุงสำเร็จ ให้กรรมการตรวจรับพัสดุ พิจารณาปริมาณและ คุณภาพอาหาร ว่ามีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอ รวมถึงภาชนะที่บรรจุ อาหารต้องสะอาด ปลอดภัยจากสารปนเปื้อนต่าง ๆ

มาตรฐานโรงครัวของสถานที่ควบคุม

๑. สถานที่ประกอบอาหาร ต้องสะอาด ไม่มีน้ำขังที่พื้น มีมุ้งลวดล้อมรอบกันแมลงวันตอม มีปล่องดูด ควันเพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก

๒. มีสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ทำครัวต่างๆ ที่ปลอดภัย และสามารถนำมาใช้งานได้สะดวก

๓. มีการบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

๔. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดหรือไม่ได้ใช้งานแล้ว ให้นำออกจากโรงครัว และทำบัญชีจำหน่ายออก

๕. ที่เก็บอาหารควรมิดชิดหรือตู้แช่แข็งสำหรับเก็บอาหารที่ต้องการให้สดอยู่เสมอ และเก็บอาหารที่ ไม่ต้องการให้เสียเร็ว ตู้เก็บอาหารที่ปรุงสำเร็จแล้วไม่ควรทิ้งเพราะอาหารจะบูดเสียง่าย ควรให้โปร่งและ ป้องกันแมลงวันได้ นอกจากนี้อาหารแห้งที่นำมาประกอบอาหารจะต้องเก็บไว้ในตู้หรือภาชนะที่ปราศจากการ ระบาดของหนูและแมลง ฯลฯ

๖. กวดขันเรื่องความสะอาดของเด็กหรือเยาวชนที่ช่วยปฏิบัติหน้าที่ประกอบอาหาร เช่น ให้ตัดเล็บ สั้น สวมถุงมือ ใส่ผ้ากันเปื้อน ใส่หมวกขณะปฏิบัติงาน และไม่จัดให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นโรคติดต่อหรือมี ปัญหาสุขภาพช่วยปฏิบัติหน้าที่ประกอบอาหาร

๗. ภายหลังจากการปรุงอาหารในแต่ละมื้อ มีการทำความสะอาดบริเวณพื้นที่บริเวณโรงครัวทุกครั้ง เพื่อมิให้เกิดการสะสมของอาหารหรือสิ่งปฏิกูล

๘. แยกภาชนะของแต่ละศาสนาสอดคล้องชัดเจนอย่าให้ปะปนกัน

๙. มีสถานที่ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร รวมถึงภาชนะต่างๆ ที่สะอาดและเป็น สดส่วน ควรจัดให้มีอ่างล้างมือ สบู่ อ่างล้างภาชนะแบบอย่างน้อย ๓ ตอนที่ถูกสุขลักษณะ การล้างภาชนะด้วย ขามจานแก้วควรล้างด้วยน้ำยาล้างจานแล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย ๒ ครั้ง เมื่อล้างแล้วปล่อยให้แห้งเอง หรือผึ่งแดดและจัดเก็บในที่เก็บที่สะอาด ไม่วางภาชนะบนพื้นครัว

๑๐. อย่าให้มีเศษอาหาร คราบน้ำมัน ที่ร่องระบายน้ำ และต้องมีที่ทิ้งที่ถูกสุขลักษณะอย่าให้มีกลิ่น เหม็นหรือมีแมลงวันตอม

๑๑. การกำจัดน้ำเสียควรมีรางระบายน้ำเสียไปยังท่อระบายน้ำหรือจัดทำบ่อซึมเพื่อรองรับน้ำที่ใช้ปรุง อาหารล้างภาชนะหรือทำความสะอาดต่าง ๆ และมีบ่อดักเศษอาหารและดักไขมันที่ใช้การได้ดี ก่อนระบายน้ำ เสียทิ้ง

๑๒. จัดให้มีที่คว่ำจานและอุปกรณ์ให้เพียงพอ และปลอดจากสัตว์หรือพาหะนำโรค
๑๓. ประดูหน้าต่างใส่ลวดตาข่ายเพื่อป้องกันแมลงวันและสัตว์นำโรค
๑๔. มีระบบการถ่ายเทอากาศที่ดีเช่นมีปล่องควันอยู่เหนือเตาไฟเพื่อระบายควันออกไป
๑๕. มีภาชนะใส่เศษอาหาร ถังรองรับมูลฝอยมีฝาปิด และควรนำไปกำจัดทุกวัน ถึงขยะมูลฝอยมีจำนวนเพียงพอ และควรแยกประเภทของถังรองรับมูลฝอยเพื่อเก็บมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้ ๒ ชนิดคือมูลฝอยเปียก และมูลฝอยแห้ง มูลฝอยทั้งสองชนิดไม่ควรทิ้งรวมกันเพราะจะทำให้ไม่สะอาดในการเก็บและการกำจัด
๑๖. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโรงครัว ต้องไม่เป็นโรคติดต่อใดๆ และได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี โดยแพทย์ ทั้งนี้ให้นำผลการตรวจสุขภาพมาแนบประกอบ

แนวทางในการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

มีสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ทำครัวต่างๆ ที่ปลอดภัย และสามารถนำมาใช้งานได้สะดวก
บำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

www.themegallery.com

Company Logo

สถานที่ประกอบอาหาร ต้องสะอาด ไม่มีน้ำขังที่พื้น มีมุ้งลวดล้อมรอบกันแมลงวันตอม
มีปล่องดูดควันเพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก

www.themegallery.com

Company Logo

ภายหลังจากการปรุงอาหารในแต่ละมื้อ มีการทำความสะอาดบริเวณพื้นที่บริเวณโรงครัวทุกครั้งเพื่อมิให้เกิดการสะสมของอาหารหรือสิ่งปฏิกูล

www.themegallery.com

Company Logo

เมื่อล้างแล้วปล่อยให้แห้งเอง หรือผึ่งแดดและจัดเก็บในที่เก็บที่สะอาดไม่วางภาชนะบนพื้นครัว

www.themegallery.com

Company Logo

ที่เก็บอาหารควรมีตู้เย็นหรือตู้แช่แข็งสำหรับเก็บอาหารที่ต้องการให้สดอยู่เสมอ และเก็บอาหารที่ไม่ต้องการให้เสียเร็ว ตู้เก็บอาหารที่ปรุงสำเร็จแล้วไม่ควรทิ้ง เพราะอาหารจะบูดเสียง่าย ควรให้โปร่งและป้องกันแมลงวันได้ นอกจากนี้ อาหารแห้งที่นำมาประกอบอาหารจะต้องเก็บไว้ในตู้หรือภาชนะที่ปราศจากการ ระบาดของหนูและแมลง ฯลฯ

www.themegallery.com

Company Logo

การจัดน้ำเสียควรมีรางระบายน้ำเสียไปยัง ท่อระบายน้ำหรือจัดทำบ่อซึมเพื่อรองรับน้ำที่ ใช้ปรุงอาหารล้างภาชนะหรือทำความสะอาด ต่าง ๆ และมีบ่อดักเศษอาหารและดักไขมันที่ ใช้การได้ดี ก่อนระบายน้ำเสียทิ้ง

www.themegallery.com

Company Logo

๔. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม

มาตรฐานห้องอาบน้ำและห้องสุขาในสถานที่ควบคุม

๑. จำนวนห้องสุขามีเพียงพอถูกหลักสุขาภิบาล อยู่ไกลจากโรงครัวและโรงอาหาร มีระบบการระบายอากาศที่ดี มีแสงสว่างพอเพียง มีการดูแล รักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ
๒. อัตราส่วนเด็กและเยาวชน/อ่างล้างหน้า ๑๐/๑
๓. เยาวชนชายมีสัดส่วน ห้องส้วม ๑ ห้อง สำหรับเด็กและเยาวชน ๑๐ คน และโถปัสสาวะ ๑ โถ สำหรับเด็กเยาวชนชาย ๒๐ คน
๔. มีห้องอาบน้ำเพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชน ซึ่งก่อสร้างอย่างเป็นสัดส่วน มีการระบายอากาศที่ดี และสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

๕. บ่อเกรอะ บ่อซึมของส้วมทำจากวัสดุแข็งแรงทนทาน ต้องอยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่าสิบเมตร เว้นแต่ส้วมที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและมีขนาดที่เหมาะสมควรมีปริมาตรต่ำสุด ๒ ลบ.ม.ต่อเด็กและเยาวชน ๕๐ คน และเพิ่มปริมาตร ๐.๕ ลบ.ม.ต่อเด็ก ๕๐ คน

มาตรฐานการปฏิบัติงานห้องอาบน้ำและห้องส้วม

๑. จัดให้เด็กและเยาวชน ดูแลทำความสะอาดอยู่เสมอสม่ำเสมอในทุกวัน ต้องไม่มีคราบสกปรก ไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน
๒. น้ำที่ใช้อาบน้ำและน้ำที่ใช้สำหรับห้องส้วมต้องมียาฆ่าเชื้อเพียงพอกับจำนวนเด็กหรือเยาวชน
๓. บริเวณที่อาบน้ำและส้วมควรอยู่ในบริเวณที่มีการระบายอากาศที่ดี แสงสว่างเพียงพอ ไม่อยู่ในจุดอับ
๔. พื้นที่อาบน้ำต้องมีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำท่วมขัง
๕. มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลด้วยวิธีที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค
๖. จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ กำกับ ดูแลดูแลเด็กหรือเยาวชนในการรักษาความสะอาด
๗. ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนนำผ้ามาตากบริเวณที่อาบน้ำและส้วม
๘. ลูกกรงเหล็กตัดช่องระบายอากาศรวมถึงผ้าเพดาน มีความแข็งแรง ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ
๙. จัดหาอุปกรณ์ทำความสะอาดส้วมให้เพียงพอ ได้แก่ ขัน กระจวยตักน้ำ ถังน้ำ ผ้าเช็ด แปรงขัดพื้น น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ถังขยะหรือถุงขยะสำหรับเปลี่ยน และควรมีถุงมือหรือรองเท้าสำหรับปฏิบัติงาน
๑๐. ให้คำแนะนำเด็กและเยาวชนที่ปฏิบัติงานทำความสะอาด ดังนี้
 - ตรวจดูเพดาน ผนังส้วมทุกวัน ถ้ามีหยากไย่หรือคราบสกปรกให้ทำความสะอาดทันที
 - หากเป็นพื้นที่ในนอนให้ทำความสะอาดในส่วนที่ใช้เป็นพื้นที่นอนให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงทำความสะอาดในส่วนของส้วมในนอน
 - เก็บขยะโดยนำใส่ถังขยะหรือหากใส่ถุงขยะให้ผูกปากถุงให้แน่น ทำความสะอาดถังทุกวัน หากไม่ได้ใช้ถุงขยะรองรับขยะภายใน
 - หมั่นตรวจดูบริเวณต่างๆ ของส้วมให้สะอาดและแห้งสม่ำเสมอ
 - ให้ใช้น้ำยาทำความสะอาดเช็ดหรือล้างอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้ อ่างล้างมือ ก๊อกเปิดปิดน้ำ โถส้วมด้านนอก พื้นห้องส้วม
๑๑. ควรเสริมสร้างสุขนิสัยในการใช้ส้วมให้แก่เด็กและเยาวชน ดังนี้
 - รดน้ำก่อนขับถ่ายลงไป ให้พื้นด้านในโถส้วมเปียกเสียก่อนเพื่อป้องกันการติดของอุจจาระ และป้องกันการติดเชื้อ
 - ไม่ทิ้งสิ่งของแปลกปลอมอื่นๆ ลงไปในโถส้วมเด็ดขาด เช่น เศษผ้า ผ้านอนามัย ถุงพลาสติก กระดาษชำระ
 - หลังขับถ่ายต้องรดน้ำให้สะอาดทันทีทุกครั้ง
 - ต้องล้างมือภายหลังออกจากส้วมทุกครั้ง
 - ให้ความรู้ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการใช้ส้วมซึ่งเป็นส่วนรวม และการป้องกันโรคที่มากับอุจจาระ

มีการทำความสะอาดอยู่เสมอสม่ำเสมอในทุกวัน ต้องไม่มีคราบสกปรก ไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน

www.themegallery.com

Company Logo

บริเวณที่อาบน้ำและส้วมควรอยู่ในบริเวณที่มีการระบายอากาศที่ดี แสงสว่างเพียงพอ
ไม่อยู่ในจุดอับ พื้นที่อาบน้ำต้องมีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำท่วมขัง

www.themegallery.com

Company Logo

๕. สถานที่ตากผ้าเด็กและเยาวชน

มาตรฐานที่ตากผ้าในสถานที่ควบคุม

๑. ราวตากผ้าต้องมีความมั่นคงแข็งแรง และตั้งอยู่บนพื้นที่มีความมั่นคงแข็งแรง ราวตากผ้าต้องมีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับจำนวนเด็กหรือเยาวชน
๒. จัดเตรียมสถานที่สำหรับการตากผ้า ไว้ทั้งในกลางแจ้งและในร่ม หากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
๓. ราวตากผ้าต้องตั้งอยู่ในที่จัดไว้เป็นการเฉพาะ อากาศถ่ายเทได้สะดวก
๔. เจ้าหน้าที่จะต้องดูแลรักษาความเป็นระเบียบในบริเวณราวตากผ้าในเวลาที่ได้รับผิดชอบ ให้มีความสะอาดและมีระเบียบอยู่ตลอดเวลา

มาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีพ่อบ้าน กำกับดูแล ดังนี้

๑. กำกับควบคุมดูแลการซักเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องนอนให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สถานที่ควบคุมกำหนดและเป็นไปตามหลักสุขอนามัย

๒. ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์สำหรับซักรีดเช่น เครื่องซักผ้า เครื่องอบผ้า เตารีด และอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๓. จัดเตรียมเครื่องแต่งกายของเยาวชนสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ และออกนอกสถานที่ควบคุม เช่น เยาวชนไปศาล ไปทัศนศึกษา และอื่นๆ

๔. จัดตารางการซักเสื้อผ้า เครื่องนอน ประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือนตามความเหมาะสมของแต่ละสถานที่ควบคุม

๕. กำหนดเวลาเปิดปิดของสถานที่ตากผ้าเด็กและเยาวชน เพื่อความปลอดภัย

www.themegallery.com

ราวตากผ้าต้องมีความมั่นคงแข็งแรง และตั้งอยู่บนพื้นที่มีความมั่นคงแข็งแรง
ราวตากผ้าต้องมีขนาด-และจำนวนเหมาะสมกับจำนวนเด็กหรือเยาวชน

Company Logo

www.themegallery.com

Company Logo

ต้องมีบริเวณสำหรับราวตากผ้าในร่ม เพื่อป้องกันน้ำฝน อากาศถ่ายเทได้สะดวก

www.themegallery.com

Company Logo

แนวทางในการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๖. การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

ขยะหรือมูลฝอย เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน หมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ส่วนใหญ่มักเป็นของแข็งทั้งที่เน่าเปื่อยได้และไม่ได้ก็ตาม รวมถึงซากสัตว์ มูลสัตว์ ถัง ฝุ่นละออง ยกเว้นอุจจาระและปัสสาวะ โดยมีการแบ่งประเภทของขยะมูลฝอย ไว้หลายอย่าง เช่น แบ่งตามลักษณะ ได้แก่

๑. ขยะเปียกหรือขยะสด (Garbage) หมายถึง ขยะที่มีความชื้นสูง สามารถย่อยสลายด้วยวิธีทางชีวภาพได้ เช่น เศษพืชผัก เศษอาหาร มูลสัตว์ ฯลฯ

๒. ขยะแห้ง (Rubbish) หมายถึง ขยะที่มีความชื้นต่ำ สามารถแบ่งเป็นขยะที่เผาไหม้ได้ เช่น กระดาษ ไม้ กิ่งไม้ เป็นต้น และขยะที่เผาไหม้ได้ยากหรือไม่ติดไฟ เช่น เศษแก้ว โลหะ ฯลฯ ขยะแห้งมีการย่อยสลายได้ช้าบางอย่างไม่ย่อยสลาย

๓. ถัง (Ashes) เป็นขยะประเภทสารตกค้างที่เกิดหรือเหลือจากการสันดาปของเชื้อเพลิงต่างๆ เช่น ฟืน ถ่านไม้ ถ่านหิน ฯลฯ ขยะประเภทนี้ไม่เกิดการย่อยสลายอีกต่อไป

๔. ขยะอันตราย (Household Hazardous Waste) คือขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ ขยะอันตรายจากบ้านเรือน ได้แก่ ขยะที่ปนเปื้อนสารพิษ สารเคมี สามารถลุกติดไฟได้ มีฤทธิ์กัดกร่อนไวไฟ หรือสามารถระเบิดได้ เช่น ขวดยาฆ่าแมลง กระป๋องสเปรย์ หลอดไฟเก่า ถ่านไฟฉาย เป็นต้น ส่วนประเภทที่ ๒ คือ ขยะอันตรายจากสถานพยาบาล ซึ่งเรียกกันทางวิชาการว่า "ขยะติดเชื้อ" ซึ่งได้แก่ ขยะที่ปนเปื้อนเลือด หนอง เสมหะของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย ผ้าทำแผล สำลี เข็มฉีดยา ขวดน้ำเกลือที่ใช้แล้ว เป็นต้น

แบ่งตามแหล่งกำเนิด ได้แก่ ขยะจากที่พักอาศัยอาคารบ้านเรือน ขยะจากกิจกรรมภาคอุตสาหกรรม ขยะที่เกิดจากกิจกรรมภาคเกษตรกรรม

ขยะจากสถานที่ควบคุม เป็นขยะในลักษณะของขยะชุมชน ได้แก่ เศษอาหารจากการบริโภค เศษวัสดุ ฝักบัวชำรุด เครื่องใช้ส่วนตัว มูลสัตว์ เป็นต้น

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดการขยะมูลฝอย

๑. การคัดแยกมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด เป็นการแยกประเภทของมูลฝอย ณ ที่ทิ้ง ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลายได้ ขยะอันตราย และขยะทั่วไปและอื่นๆ

๒. การรวบรวมขยะมูลฝอย ภาชนะที่รองรับขยะต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม เป็นสนิม มีฝาปิดหรือเก็บได้มิดชิด ที่นิยมนำมาใช้ในการรองรับขยะ ได้แก่ ถังพลาสติก ถังโลหะ ถังพลาสติกเป็นต้น ถึงขยะควรมีหุ้หรือที่จับยก เพื่อความสะดวกในเวลารวบรวม ความจุของถังขยะภายในสถานที่ควบคุมควรอยู่ประมาณ ๒๐-๑๐๐ ลิตร ตามความเหมาะสมของปริมาณขยะที่มีในแต่ละจุด แต่ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะจะไม่สะดวกในการขนถ่ายและอาจเป็นปัญหาด้านการควบคุมเด็กและเยาวชน

๓. การเก็บและขนย้ายขยะมูลฝอย เป็นการนำมูลฝอยที่เก็บรวบรวมใส่ยานพาหนะไว้แล้วนั้น ไปยังสถานที่กำจัดหรือทำประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งการดำเนินการขนส่งต้องมีการปกปิดมิดชิดไม่ให้มีการรั่วไหลหกเลอะเทอะ เกิดความสกปรกหรือกลิ่นรบกวนระหว่างขนส่ง

๔. การแปรรูป การกำจัด หรือทำลายขยะมูลฝอย เป็นการจัดการขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย เพื่อให้ไม่ให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอยู่หลายวิธีการ เช่น นำไปเลี้ยงสัตว์ การเผา การหมักมูลฝอยเป็นปุ๋ย และการถม การฝัง การลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีไหนให้คำนึงถึงความเหมาะสม

๕. ขยะติดเชื้อ ได้แก่ ขยะที่ปนเปื้อนเลือดหนอง เสมหะของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย ผ้าทำแผล สำลี เข็มฉีดยา ขวดน้ำเกลือ ที่ใช้แล้ว เป็นต้น ให้ดำเนินการติดต่อสถานพยาบาลใกล้เคียงในการทำลาย

มาตรฐานการดำเนินงาน

๑. จัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ
๒. จัดหาที่ทิ้งขยะแต่ละห้อง แต่ละอาคารทั้งภายในและภายนอกสถานที่ควบคุม ให้เพียงพอตามความเหมาะสม โดยให้มีถังขยะที่มีการแยกประเภทขยะ เช่น ถังขยะอันตราย ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะรีไซเคิล โดยมีฝาปิดไม่มีการรั่วซึม
๓. จัดทำที่ทิ้งขยะรวม โดยมีการแยกขยะแต่ละประเภท และให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
๔. ให้กำจัดขยะในแต่ละวันไม่ให้เหลือค้างไว้ภายใน โดยให้ขนออกไปภายนอกทุกวัน
๕. ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่อย่าให้มีเศษขยะมูลฝอยตามที่ต่าง ๆ
๖. โรงอาหารและโรงครัวควรมีถังรองรับมูลฝอยแยกชนิดไว้ด้วยทั้งมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง เพื่อให้สะดวกในการนำไปกำจัดได้ถูกต้อง
๗. หากมีการขนย้ายขยะออกไปนอกบริเวณสถานที่ควบคุม เจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจค้นภายในถึงอย่างละเอียดทุกครั้งเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือซุกซ่อนสิ่งของต้องห้ามเข้าภายในหรือออกไปภายนอกสถานที่ควบคุม

จัดหาที่ทิ้งขยะทั้งภายในและภายนอก โดยให้มีถังขยะที่มีการแยกประเภทขยะ เช่น ถังขยะอันตราย ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะรีไซเคิล โดยมีฝาปิดไม่มีการรื้อซึม

www.themegallery.com

Company Logo

ให้กำจัดขยะในแต่ละวันไม่ให้เหลือค้างไว้ภายใน โดยให้ขนออกไปภายนอกทุกวัน

www.themegallery.com

Company Logo

๗. การจัดการน้ำสะอาด

การจัดการน้ำดื่มให้ใช้ให้มีปริมาณเพียงพอและสะอาด ปลอดภัย เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับเด็กและเยาวชน น้ำดื่มที่ใช้ อาจมาจากระบบประปาของทางราชการหรือจัดให้มีขึ้นเอง สำหรับน้ำใช้หรือน้ำที่ใช้ในการทำอาหาร ครัวเรือน เสื้อผ้า เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ควรมีปริมาณวันละ ๔๕ ลิตร/คน/วัน และน้ำดื่มรวมถึงน้ำที่ใช้ในการปรุงอาหาร คนละ ๕ ลิตร/คน/วัน สารคลอรีนตกค้าง (Residual Chlorine) ในน้ำประปาที่ก๊อกน้ำควรมีไม่ต่ำกว่า ๐.๒ ppm.

กิจกรรมอื่นๆ ของสถานที่ควบคุมที่จำเป็นต้องใช้น้ำ เช่น การฝึกวิชาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ สถานพยาบาล ควรมีการคำนวณปริมาณในการใช้ต่อวันเช่นเดียวกัน

กรณีฉุกเฉิน ควรมีการสำรองน้ำไว้ เช่น การเกิดอัคคีภัย ภาวะขาดแคลนน้ำ การสำรองน้ำในกรณีฉุกเฉิน หากมีสถานที่ควรสำรองน้ำไว้อย่างน้อย ๓ วัน โดยคำนวณปริมาณน้ำสำรองจากอัตราการใช้น้ำที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต คูณด้วยจำนวนเด็กและเยาวชน

การรั่วไหลของระบบท่อจ่ายน้ำ กรณีที่ระบบท่อมีการใช้งานมานาน มีการเสื่อมสภาพของส่วนประกอบ เช่น แหวนยางหรือวัสดุกันน้ำรั่วตามข้อต่อ เป็นต้น รวมทั้งหากแรงดันน้ำสูง อัตราการรั่วไหลจะมีมาก จึงต้องคิดปริมาณน้ำเพื่อการรั่วไหลในระบบท่อไว้ด้วย

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

๑. สถานที่ควบคุม ควรมีการจัดจุดสำหรับบริการน้ำดื่มสะอาดให้เพียงพอ โดยคำนึงถึง

- สถานที่ที่จัดวางหรือตั้งเป็นจุดน้ำดื่ม ควรจัดไว้ตามจุดที่มีเด็กและเยาวชนอยู่เป็นจำนวนมาก และมีกิจกรรมในช่วงเวลาต่างๆ เช่น โรงเลี้ยงอาหาร หน่วยฝึกวิชาชีพ หอนอน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เด็กและเยาวชน และป้องกันไม่ให้เกิดเด็กและเยาวชนออกนอกบริเวณสถานที่ที่กำหนดสะดวกต่อการควบคุมดูแล

- ภาชนะสำหรับเก็บกักน้ำดื่มตามจุดต่างๆ ต้องทำจากวัสดุที่ปลอดภัยสามารถใส่น้ำดื่มได้ มีฝาปิดมิดชิดป้องกันการตกดื่ม เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสิ่งสกปรกหรือเชื้อโรคต่างๆ มีก๊อกสำหรับเปิดปิดน้ำดื่ม จัดวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม. หรืออาจเป็นที่ดื่มแบบกดดื่ม ต่อจากท่อจ่ายน้ำที่ผ่านเครื่องกรองน้ำมาแล้วก็ได้

- จัดให้มีแก้วน้ำดื่มอย่างเพียงพอ ในห้องกิจกรรมหรือหน่วยเรียน โดยแยก ส่วนเป็นภาชนะที่พร้อมใช้คือทำความสะอาดแล้ว และภาชนะที่ใช้ดื่มแล้วแยกใส่อีกส่วนหนึ่ง โดยจัดเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ดูแลความสะอาดภาชนะสำหรับดื่มที่น้ำที่ใส่แล้วให้มีบริการหมุนเวียนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

๒. มีการประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อตรวจคุณภาพและสิ่งปนเปื้อนของน้ำดื่มเด็กและเยาวชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยมีหน่วยงานที่สามารถประสานงานเรื่องการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำพื้นที่ส่วนภูมิภาค ได้แก่

- สำนักงานทรัพยากรน้ำจังหวัด
- ศูนย์อนามัยในพื้นที่
- ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดหรือใกล้เคียง

- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ (บางศูนย์)

ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

- สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- กองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- กรมทรัพยากรน้ำ หรือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

๓. ควรมีการตรวจสอบระบบท่อจ่ายส่งน้ำอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี หากระบบท่อมีการใช้งานมานาน ช่วงระยะเวลาตรวจสอบอาจถี่ขึ้น โดยต้องมีผังระบบการวางท่อน้ำตั้งแต่จุดเชื่อมต่อจากท่อจ่ายใหญ่ ระบบการวางท่อน้ำภายในทั้งหมดรวมทั้งระบบท่อน้ำที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบระบบท่อ รอยต่อต่างๆ ว่ามีการชำรุด แตกหักหรือรั่วซึมหรือไม่ โดยสังเกตจากหน่วยการใช้งานน้ำที่มากผิดปกติ กรณีที่การวางท่อน้ำใต้ผิวดิน ยากต่อการตรวจสอบ บำรุงรักษา อาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นการวางระบบท่อน้ำอยู่บนผิวดินแทน

๔. การตรวจหาระดับคลอรีนในน้ำ ในบางสถานที่ควบคุมมีการใช้ระบบน้ำประปา ซึ่งใช้คลอรีนเป็นสารทำลายเชื้อโรคในน้ำโดยให้สารคลอรีนตกค้างอยู่ในน้ำตลอดเวลาจากแหล่งผลิตไปตลอดจนถึงผู้บริโภค สถานที่ควบคุมจึงควรตรวจหาระดับคลอรีนตกค้างในน้ำโดยประมาณได้จากเครื่องหรือชุดตรวจวัดคลอรีนโดยเทียบกับระดับมาตรฐานคลอรีนตกค้างที่ควรมีในภาวะปกติที่ ๐.๒-๐.๕ ส่วนในล้านส่วน (ppm.) หรือ มิลลิกรัมต่อลิตร

๕. การทำความสะอาดถังเก็บกัก ที่พักน้ำ ในแต่ละจุดของสถานที่ควบคุม ควรมีการทำความสะอาด ถังเก็บกัก ที่พักน้ำ เพื่อกำจัดสิ่งสกปรกต่างๆ ที่ปะปนมากับน้ำ เช่น ฝุ่นผง ตะกอน เป็นต้น หรือตะไคร่น้ำที่เกิดจากการเก็บน้ำเป็นเวลานาน ระยะเวลาการทำความสะอาดขึ้นอยู่กับสภาพและลักษณะการใช้งาน เช่น ที่พักเก็บน้ำที่เป็นลักษณะปิดเกือบตลอดเวลา ถังเก็บน้ำสำรองขนาดใหญ่ที่อยู่ภายในไม่สัมผัสกับแสงแดดมาก โอกาสที่เกิดตะไคร่น้ำ การปนเปื้อนของฝุ่นผง หรือสิ่งสกปรกอื่นๆ น้อยกว่าถังเก็บน้ำที่ถูกแสงแดดลักษณะเปิด อาจทำความสะอาดถังหรือที่เก็บกักทุก ๖ เดือน หรือ ๑ ปี ส่วนที่เก็บน้ำที่เป็นลักษณะเปิดและมีการใช้เกือบตลอดเวลา เช่น อ่างอาบน้ำ อาจมีการปนเปื้อนจากฝุ่นละอองสารเคมีจากอาบน้ำ ได้แก่ สบู่ ผงซักฟอก ยาสระผม ควรล้างทำความสะอาดอย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง

น้ำดื่มที่ใช้ อาจมาจากระบบประปาของทางราชการหรือจัดให้มีขึ้นเอง สำหรับน้ำใช้ควรมีประมาณวันละ ๔๕ ลิตร/คน/วัน และน้ำดื่มคนละ ๕ ลิตร/คน/วัน สารคลอรีนตกค้าง (Residual Chlorine) ในน้ำประปาที่กักน้ำควร มีไม่ต่ำกว่า ๐.๒ ppm.

www.themegallery.com

Company Logo

การจัดหาน้ำดื่มให้เพียงพอและสะอาด ปลอดภัย

www.themegallery.com

Company Logo

การตรวจคุณภาพน้ำดื่มให้สม่ำเสมอ

www.themegallery.com

Company Logo

ทำความสะอาดถังเก็บกัก ที่พักน้ำอย่างสม่ำเสมอ

www.themegallery.com

Company Logo

ตรวจสอบระบบท่อส่งน้ำเป็นประจำ

www.themegallery.com

Company Logo

๘. การจัดสภาพแวดล้อม

หน่วยฝึกวิชาชีพ

๑. มีสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ปลอดภัย และมีบัญชีควบคุมวัสดุและสามารถนำมาใช้งานได้สะดวก หลังใช้งานจะต้องจัดให้เรียบร้อย และอยู่ในที่ที่เหมาะสม มีการตรวจสอบการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการป้องกันและระงับเหตุร้าย ส่วนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดหรือไม่ได้ใช้งานแล้ว ให้นำออกจากโรงงานฝึกวิชาชีพ และทำบัญชีจำหน่ายออก
๒. จัดการอย่าให้มีกองเศษวัสดุบริเวณที่ฝึกวิชาชีพ และต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบ หรือมีที่ทิ้งให้ถูกสุขลักษณะ
๓. มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเท มีที่ปิดจมูกกันฝุ่นละออง มีถุงมือ เป็นต้น

๔. เด็กหรือเยาวชนต้องแต่งกายให้เรียบร้อยและเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานเป็นหลัก เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากการฝึกวิชาชีพ เช่น การเชื่อมโลหะให้ใช้ถุงมือ หน้ากาก เชื่อมแบบมือจับและแว่นตานิรภัย การตัดหญ้าใช้รองเท้าและแว่นตาเพื่อกันหินกระเด็นใส่ เป็นต้น
๕. ทำความสะอาดพื้นที่ใช้งาน และบริเวณรอบๆ ให้เรียบร้อยและสวยงาม

หน่วยสามัญ/ห้องเรียน/หรือห้องจัดกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

๑. พื้นและวัสดุอุปกรณ์ ต้องมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องดูแลรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบในพื้นที่และห้วงเวลาที่รับผิดชอบ หากชำรุดเสียหายให้ทำการซ่อมแซมให้พร้อมใช้งาน
๒. กระดานไวท์บอร์ดหรือกระดานดำต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อยหลังจากการใช้งาน
๓. ห้องเรียนจะต้องอยู่ในบริเวณที่เป็นสัดส่วน ปราศจากเสียงที่ดังรบกวน และมีแสงสว่างเพียงพอ
๔. จัดให้มีสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ปลอดภัย และมีบัญชีควบคุมวัสดุ

สนามหญ้า

๑. ให้ตัดหญ้าให้สั้นตลอดเวลา
๒. ต้องไม่มีก้อนหิน ก้อนอิฐ หรือเศษปูน เพื่อป้องกันกรณีเกิดเหตุร้ายซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาจนำมาใช้ขว้างปาได้
๓. กรณีมีต้นไม้ใหญ่ ให้ตัดให้โปร่ง ไม่เป็นพุ่ม เพื่อสะดวกแก่การสังเกตการณ์ และไม่เป็นที่ที่เด็กหรือเยาวชนอาจใช้เพื่อการซุกซ่อนสิ่งของต้องห้าม หรือใช้เป็นที่พักหลบหลีกเพื่อการกระทำความผิด

สถานที่อื่นๆ

๑. จัดสิ่งแวดล้อม พื้นที่ สำหรับพักผ่อนในเวลาว่าง หรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เช่น ม้านั่ง โต๊ะหินอ่อน เป็นต้น และไม่ควรอยู่ในที่อับและลับตาคน
๒. จัดให้มีสนามกีฬา ห้องสมุด สำหรับให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เอื้อต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจของเด็กและเยาวชน

หน่วยวิชาชีพ มีสถานที่เก็บเครื่องมือ
อุปกรณ์ต่างๆ ที่ปลอดภัย

www.themegallery.com

Company Logo

จัดการอย่าให้มีกองเศษวัสดุบริเวณที่ฝึกวิชาชีพ
และต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบ หรือมีที่ทิ้งให้ถูกสุขลักษณะ

www.themegallery.com

Company Logo

www.themegallery.com

Company Logo

ทำความสะอาดพื้นที่ใช้งาน และบริเวณรอบๆ ให้เรียบร้อยและสวยงาม

www.themegallery.com

Company Logo

มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเท มีที่ปิดจุ่มกันฝุ่นละออง มีถุงมือ เป็นต้น

หน่วยสามัญ/ห้องเรียนต้องมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบในพื้นที่และห้วงเวลาที่รับผิดชอบ

www.themegallery.com

Company Logo

กระดานไวท์บอร์ดหรือกระดานดำต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อยหลังจากการใช้งาน

www.themegallery.com

Company Logo

ห้องเรียนจะต้องอยู่ในบริเวณที่เป็นสัดส่วน ปราศจากเสียงที่ดังรบกวน และมีแสงสว่างเพียงพอ

www.themegallery.com

Company Logo

สนามหญ้าให้ตัดหญ้าให้สั้นตลอดเวลากรณีมีต้นไม้ใหญ่ ให้ตัดให้โปร่ง ไม่เป็นพุ่ม เพื่อสะดวก
แก่การสังเกตการณ์ และไม่เป็นที่ที่เด็กหรือเยาวชนอาจใช้เพื่อการซุกซ่อนสิ่งของต้องห้าม หรือ
ใช้เป็นที่พักพิงเพื่อการกระทำความผิด

www.themegallery.com

Company Logo

๙. การดูแลวัสดุอุปกรณ์/เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

ประเภทของวัสดุอุปกรณ์

๑. วัสดุอุปกรณ์หอนอน เช่น ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม เตียงนอน
๒. วัสดุอุปกรณ์โรงเลี้ยงอาหาร เช่น ภาชนะใส่อาหาร แก้วน้ำเหยือกน้ำ ช้อน อื่นๆ
๓. วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น ไม้กวาด ไม้ถูพื้น แปรงขัด น้ำยาทำความสะอาด ผงซักฟอก อื่นๆ
๔. วัสดุอุปกรณ์เครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว ชุดชั้นใน ชุดนอน อื่นๆ
๕. วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ประจำวัน เช่น สบู่ แป้ง ยาสีฟัน ยาสระผม อื่นๆ
๖. วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์สำนักงาน เช่น ดินสอ ปากกา สมุดกระดาง ตู้อินชก ตู้อีคเกอร์ อื่นๆ
๗. วัสดุสารเคมีและวัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน (ต้องแยกห้องในการจัดเก็บ และให้ดำเนินการจัดเก็บด้วยความระมัดระวังเป็นกรณีพิเศษ ไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่ายมีผู้รับผิดชอบตรวจเช็คจำนวนวัสดุอย่างสม่ำเสมอ)

สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสถานควบคุม
และจำนวนที่ได้รับจัดสรรแก่เด็กและเยาวชนแต่ละราย

ที่	รายการของใช้	จำนวน / คน (ชาย)	จำนวน / คน (หญิง)	คุณลักษณะ	หมายเหตุ
๑	เสื้อกิจกรรมประจำวัน (เสื้อตามที่กรมฯกำหนด)	๒ ตัว	๒ ตัว	ทำจากผ้า	ซักทำความสะอาดทุกวัน สามารถเปลี่ยนได้ เมื่อหมดสภาพการใช้งาน หรือชำรุดมาก
๒	กางเกงวอร์มขายาว	๒ ตัว (เฉพาะใส่ทำกิจกรรม) เด็กและเยาวชนที่นับ ถือศาสนาอิสลาม	๒ ตัว	ผ้าสีด้า ไม่มีแถบ ไม่มีzip เอวยางยืดไม่มีสาย ขา ปล่อย	
๓	กางเกงขาสั้นสีด้า	๒ ตัว		ผ้าแบบกางเกงวอร์ม ไม่มี กระเป๋	
๔	ชุดสำหรับใส่นอน	๒ ชุด	๒ ชุด	ชาย - เสื้อกล้ามชุดกีฬา กางเกงกีฬา หญิง - เสื้อแขนสั้นหรือ แขนยาว กางเกงขายาว คลุมเข่าลงไป	
๕	กางเกงชั้นในชาย	๓ ตัว	-	กางเกงชั้นในทั่วไป ไม่มี สาย ไม่เป็นกางเกงบ็อก เซอร์	
๖	ชุดชั้นใน	-	๓ ชุด	ไม่มีโครงเหล็ก ผ้าที่ใส่ สบายไม่อับชื้น ซักทำ ความสะอาดง่าย	
๗	เสื้อทับใน	-	๒ ตัว	เป็นเสื้อกล้ามสีขาว	แล้วแต่โอกาสหรือให้ เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๘	ผ้าเช็ดตัว	๑ ผืน	๑ ผืน	ผ้าขนหนูหรือผ้าหนาโน ที่ ดูดซับน้ำได้ดี สีพื้นไม่มี ลาย ขนาดไม่น้อยกว่า ๒๗ x ๕๔ นิ้ว	ซักอย่างน้อยสัปดาห์ละ หนึ่งครั้ง
๙	ผ้าถุงสำหรับใส่อาบน้ำ	-	๒ ผืน	ผ้าถุงสำเร็จรูป ขอบยาง ยืด ขนาดยาวไม่น้อยกว่า ๘๕ ซม.	ซักอย่างน้อยสัปดาห์ละ หนึ่งครั้ง
๑๐	หมอน	๑ ใบ	๑ ใบ	หมอนหนุนโยสึงเคราะห์ หรือยางพารา ปลูก หมอนหนังเทียมหรือหุ้ม ด้วยวัสดุ pvc (ไม่มีzip หรือถอดไม่ได้) ขนาด ๑๕ x ๒๑ นิ้ว	ควรนำมาผึ่งแดดหรือเช็ด ทำความสะอาด อย่าง น้อย ๒ ครั้ง/เดือน

ที่	รายการของใช้	จำนวน / คน (ชาย)	จำนวน / คน (หญิง)	คุณลักษณะ	หมายเหตุ
๑๑	ที่นอน	๑ หลัง	๑ หลัง	ขนาด ๓ ฟุต ครึ่ง (๑๐๐ x ๒๐๐ ซม.) ทำจากวัสดุ ยางพาราหรือฟองน้ำอัด หุ้มด้วยหนังเทียมหรือหุ้ม ด้วยวัสดุ pvc หนาไม่ น้อยกว่า ๒ นิ้ว ไม่มีzip	ซักอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ต่อครั้ง
๑๒	ปลอกหมอน	๑ ชิ้น	๑ ชิ้น	เป็นสีพื้น ไม่มีลวดลาย ขนาดใหญ่พอดีกับหมอน	
๑๓	ผ้าปูที่นอน	๑ ชิ้น	๑ ชิ้น	เป็นสีพื้น ไม่มีลวดลาย รัดมูม ขนาด ขนาด ๓ ฟุต ครึ่ง	ซักอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ต่อครั้ง
๑๔	ผ้าห่ม	๑ ผืน	๑ ผืน	เนื้อผ้าไม่เป็นขุยง่าย ซัก ทำความสะอาดง่าย ขนาด ๑๕๐ x ๒๐๐ ซม.	ซักอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ต่อครั้ง
๑๕	รองเท้าแตะ	๑ คู่	๑ คู่	แบบสวม สีดำ สีเทา หรือ สีกรม	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๑๖	แก้วน้ำแอสเทนเลสหรือพลา สติก	๑ ใบ	๑ ใบ	ทำจากแอสเทนเลสหรือ เมลามีนที่ปลอดสารพิษ (BPA Free)	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๑๗	ขันน้ำ	๑ ใบ	๑ ใบ	ทำจากพลาสติกแข็งแรง	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๑๘	ไม้แขวนเสื้อ	๑๐ อัน	๑๐ อัน	ทำจากพลาสติกแข็ง	
๑๙	ถุงเท้า			สีขาวล้วนหรือสีขาว พื้น ดำหรือเทาไม่มีลวดลาย	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๒๐	รองเท้าผ้าใบ			สีดำหรือสีขาว ไม่หุ้มข้อ เชือกผูกกรองเท้าสีเดียวกับ รองเท้า	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๒๑	ชุดนักเรียน			ชาย เสื้อเชิ้ต มีกระดุม คอปก สีขาวล้วน ไม่มี ลวดลาย กางขาสั้นหรือ กางเกงสแลคยาวสีดำ หญิง เสื้อเชิ้ตแขนยาว มี กระดุม คอปก กระโปรง จีบรอบเอว ยาวยึดยาว คลุมเข่า	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๒๒	รองเท้านักเรียนสีดำ หรือ รองเท้ายางหุ้มส้นสีดำ			ชาย สีดำไม่มีเชือก หุ้มส้น หนังเรียบ/หุ้มข้อทำด้วยยาง หญิง รองเท้านักเรียน หญิง หุ้มส้นสีดำ	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๒๓	ชุดกันหนาว ๑ ชุด	๑ ชุด	๑ ชุด	เสื้อแขนยาว แบบสวมไม่ มีzip ไม่มีหมวกคลุม	ใช้ตามฤดูกาลหรือตาม สภาพอากาศ
๒๔	สบู่	๑ ก้อน/๑๕ วัน	๑ ก้อน/๑๕ วัน	สบู่เนื้อแข็ง ขนาด ๖๐- ๗๐ กรัม	
๒๕	แชมพูสระผม	๑ ขวด/๒ เดือน	๑ ขวด/เดือน	ขนาดกลาง (๑๕๐-๒๐๐ มล.)	

ที่	รายการของใช้	จำนวน / คน (ชาย)	จำนวน / คน (หญิง)	คุณลักษณะ	หมายเหตุ
๒๖	แปรงสีฟัน	๑ อัน	๑ อัน	ทำจากวัสดุยางซิลิโคนหรือพลาสติกอ่อน	เปลี่ยนอย่างน้อยทุก ๓ เดือน
๒๗	ยาสีฟัน	๑ หลอด	๑ หลอด	ขนาดใหญ่ ๑๗๐ - ๒๐๐ กรัม	๑ หลอด/๒ เดือน/คน หรือ ๑ หลอด/๗๐ คน
๒๘	ผ้าอนามัย	-	วันละไม่เกิน ๔ ชิ้น จนกว่าจะหมดประจำเดือน	ซึมซับได้ดี ไม่รั่วซึม ไม่อับชื้น สภาพใช้งานได้ดี	
๒๙	ลูกกลิ้งหรือสารสัแบบแท่ง หรือแปรงระงับกลิ่นกาย	ลูกกลิ้ง ๑ ขวดหรือ ๑ อัน	ลูกกลิ้ง ๑ ขวดหรือ ๑ อัน	ขวดพลาสติก ขนาดกลาง ๗๐ กรัม	ลูกกลิ้ง ๑ ขวด/๒ เดือน หรือสารสั ๑ แท่ง/ ๓ เดือน
๓๐	แป้ง	๑ ขวด/เดือน	๑ ขวด/เดือน	ขวดพลาสติก ขนาดกลาง ๑๘๐-๒๒๐ กรัม	
๓๑	หวี	-	๑ อัน	ทำจากพลาสติกที่มีคุณภาพ ไม่แตกหักง่าย	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๓๒	หมวกคลุมผม	-	๑ อัน	ทำจากพลาสติกที่มีคุณภาพ ขอบยางไม่ยืด้วย	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๓๓	ยางยืดมัดผม	-	๑ เส้น	ยางมัดผมสีดำล้วน ไม่มีอุปกรณ์ประดับตกแต่ง	เปลี่ยนได้เมื่อชำรุด
๓๔	โบว์ติดผม	-	๑ อัน	แบบก๊อบติดสีขาว/ดำ/กรมท่า	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๓๕	ชุดที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา	๑ ชุด	๑ ชุด	ตามหลักของแต่ละศาสนา	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๓๖	กางเกงขั้บในขาสั้น (legging)		๑ ตัว	แบบเรียบ สีดำ ยืดหยุ่นง่าย	ให้เฉพาะกิจกรรมเท่านั้น
๓๗	ที่โกนหนวด	๑ อัน	-	แบบด้ามพลาสติก ใบมีดสองชั้น	ให้พ่อบ้าน/แม่บ้านเป็นผู้เก็บรักษา

มาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีพ่อบ้านงานวัสดุอุปกรณ์ กำกับดูแล ดังนี้

๑. จัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์งานพ่อบ้านแม่บ้านโดยแยกประเภทตามความเหมาะสม ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์หอนอน วัสดุอุปกรณ์โรงเลี้ยงอาหาร วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาด วัสดุอุปกรณ์เครื่องแต่งกายวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ประจำวัน วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์สำนักงาน
๒. จัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ประจำวันเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนให้เป็นตามมาตรฐานการปฏิบัติต่อด็กและเยาวชนลงบัญชีรับวัสดุ-อุปกรณ์ของใช้ส่วนตัวตามแบบบัญชีบันทึกรับ-จ่ายของใช้จำเป็น ด็กและเยาวชน (พต.อ.๐๗)
๓. สำนวจตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์คงเหลือเพื่อจัดทำแผนการจัดซื้อต่อไป

๑๐. การป้องกันอุบัติเหตุ / เหตุฉุกเฉิน

อุบัติเหตุ / เหตุฉุกเฉิน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งผลอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บ พุพพลภาพ หรืออาจถึงแก่ชีวิต หรือสูญเสียทรัพย์สิน เครื่องมือ อุปกรณ์ได้ อุบัติเหตุและเหตุฉุกเฉินที่ควรระมัดระวัง ได้แก่ อัคคีภัย อุทกภัย การก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือก่อการจลาจลของเด็กและเยาวชน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน

๑. ให้มีการตรวจค้นปกติและการสุ่มตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด ให้ทำการตรวจค้นเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง ส่วนการตรวจค้นจุใจมและการตรวจปัสสาวะเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ทุกราย ให้ทำการตรวจอย่างน้อย ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง

๒. วิเคราะห์ถึงปัญหาหรือเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น และหาแนวทางป้องกันแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

๓. ต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน เช่น แผนกรณีเด็กและเยาวชนหลบหนี ทะเลาะวิวาทหรือก่อการจลาจล แผนกรณีเกิดอัคคีภัย เป็นต้น และมีการทบทวนและซักซ้อมเป็นประจำทุกปี

๔. ต้องมีการตรวจสอบสภาพถังดับเพลิงอย่างเป็นประจำทุกเดือน และเปลี่ยนถ่ายสารเหลวในถังดับเพลิงเป็นประจำทุกปี

๕. จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ถังดับเพลิง อุปกรณ์ปฐมพยาบาล/ช่วยชีวิตเบื้องต้น และให้มีการฝึกอบรมการใช้งานแก่เจ้าหน้าที่ทุกคนโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๑. การป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและพาหะนำโรค ภายในสถานควบคุม

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดโรคนำเชื้อโรค นอกจากเกิดจากเชื้อโรคแล้ว สิ่งที่น่าพาเชื้อโรคมาสู่คนก็มีส่วนสำคัญที่จำเป็นต้องมีการควบคุม เพื่อตัดวงจรไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่คนได้ สิ่งที่น่าพาเชื้อโรคมา เรียกว่า พาหะ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นพวกสัตว์ขาปล้อง และสัตว์อื่นๆ บางชนิดที่สามารถนำเชื้อโรคต่างๆ เช่น แบคทีเรีย ไวรัส เป็นต้น จากผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วยเข้าสู่คนปกติ นอกจากนี้แมลงและสัตว์นำโรคส่วนใหญ่ ยังก่อให้เกิดความเดือนร้อนรำคาญ หรือการรบกวนที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด สภาพไม่น่าดู

แมลงและสัตว์นำโรคที่พบปัญหาบ่อยในสถานที่ควบคุม ได้แก่

๑. ยุง ควรมีการควบคุมและป้องกันไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ภาชนะใส่น้ำหรือให้เก็บกักน้ำต้องมีฝาปิดมิดชิดหรือต้องมีตะแกรงที่มีช่องขนาดที่เหมาะสมที่สามารถป้องกันยุงเข้าไปวางไข่ได้ เปลี่ยนน้ำในภาชนะที่ใส่น้ำต่างๆ อยู่เป็นประจำ เช่น แจกัน ถาดรองกระถางต้นไม้ กำจัดหรือคว่ำภาชนะที่ยุงสามารถวางไข่ได้ เช่น ยางรถยนต์ กระจบอง ฯลฯ การควบคุมและการกำจัดยุงไม่ให้มีปริมาณมากเกินไป เช่น การใช้สารเคมีทำลายลูกน้ำ การใช้อุปกรณ์ในการกำจัด เช่น ไม้ตักยุง โคมไฟฟาดยุง ตาข่ายดักยุง เป็นต้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้ถูกยุงกัด เช่น จัดทำมุ้งลวดปิดกั้นตามช่องต่างๆ ในอาคาร เช่น ประตู หน้าต่าง ช่องลม หรือใช้ยาไล่ยุง พ่นยาไล่ยุง เป็นต้น

๒. แมลงวัน ควรมีการควบคุมโดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม โดยยึดหลักไม่ให้มีแหล่งอาหารแหล่งเพาะพันธุ์และแหล่งอาศัย ได้แก่ การกำจัดขยะเปียกให้เก็บรวบรวมเป็นสัดส่วนมีภาชนะปิดให้มิดชิด นำออกทุกวันไม่ให้ตกค้างและทำความสะอาดเศษอาหารให้เรียบร้อย การกำจัดวัชพืชที่ขึ้นรกรุงรังในที่ต่างๆ ร่วมกับสภาพดินชื้นสามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวันได้ การกำจัดมูลสัตว์เลี้ยงด้วยวิธีการที่เหมาะสม บ่อเกรอะหรือท่อระบายควรมีตะแกรงหรือตาข่ายป้องกันแมลงวันเข้าไปได้ กรณีจำเป็นอาจต้องใช้

สารเคมีในการกำจัด แต่ควรใช้อย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยง หรืออาจใช้วิธีกล เช่น กับดักแมลงวันโดยใช้เหยื่อล่อ หรือกับดักไฟฟ้า หรือใช้ไม้ หรือกาบเหนียวทาเพื่อดักแมลงวัน

๓. แมลงสาบ การควบคุมหรือกำจัดแมลงสาบที่ให้ผลดีและถาวรที่สุด คือ การควบคุมโดยการจัดการสภาพแวดล้อมให้ถูกหลักสุขาภิบาล ได้แก่ ไม่ให้มีแหล่งอาหาร แห่งเพาะพันธุ์ จัดเก็บอาหารทุกชนิดทั้งอาหารสดอาหารแห้ง อาหารที่ปรุงแล้วและยังไม่ได้ปรุงให้มิดชิด ขยะมูลฝอยต้องมีการเก็บให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล จัดวัสดุของใช้ให้เป็นระเบียบ ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของแมลงสาบ หรืออาจต้องใช้สารเคมีกำจัดแมลงสาบร่วมด้วย พ่นตามซอกมุมหรือที่แมลงสาบอาศัยอยู่ ซึ่งจะต้องศึกษาวิธีใช้และการเก็บรักษาอย่างละเอียดและระมัดระวัง

๔. หนู การควบคุมโดยวิธีการสุขาภิบาล โดยควบคุมปัจจัย ๓ อย่าง ที่ทำให้หนูแพร่พันธุ์อย่างรวดเร็ว คือ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย ได้แก่ การทำตาข่ายหรือมุ้งลวด กรงประตู หน้าต่าง การกำจัดร่องหรือรูในตัวอาคาร ปิดช่องทางเดินของหนู เก็บรวบรวมขยะให้มิดชิดและกำจัดขยะในตัวอาคารให้หมดทุกวันเพื่อไม่ให้แหล่งอาหารของหนู ขยะแห้งก็ควรมีการรวบรวมให้มิดชิดเช่นกัน เพื่อไม่ให้เป็นที่พักอาศัยของหนูหรือหนูนำไปทำรัง การกำจัดหนู ทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กับดัก มีหลายชนิด เช่น กับดักแบบตี กับดักกรง กับดักกาบ ควรวางไว้บริเวณที่หนูมักหาอาหาร ทางเดิน โดยมีอาหารเป็นเหยื่อล่อ การใช้กับดักจะได้ผลดีในระยะแรก ถ้าวางซ้ำบ่อยๆ หนูจะไม่ติดกับ เนื่องจากได้กลิ่นหนูตัวอื่นที่ติดกับมาก่อน แล้วรู้ตัวเกิดความระแวงไม่ติดกับอีก ควรเปลี่ยนที่วาง และวางที่หลายจุด กับดักที่ใช้แล้วควรนำมาล้างกลิ่นหนู ก่อนนำกลับไปใช้ใหม่

๕. ตัวงั่นกระดก ชื่อเรียกอื่น ๆ คือ แมลงก้นกระดก ตัวงั่นสั้น ตัวงั่นงอน ตัวงั่นกรด หรือแมลงเพรชซี(เพราะพบบ่อยในหมู่นักศึกษาใหม่ที่อยู่หอปีแรก) เป็นต้น แมลงชนิดนี้มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Paederus fuscipes* Curtis และมีชื่อสามัญภาษาอังกฤษว่า Rove beetles ตัวเต็มวัยมีสีดำสลับส้ม ยาวประมาณ ๕-๗ มิลลิเมตร หัวสีดำ อกส่วนหน้าแบนยาว ส่วนท้องมี ๖ ปล้อง ๔ ปล้องแรกสีส้มอมน้ำตาล ส่วนที่เหลือสีดำ ขาทั้ง ๓ คู่มีสีน้ำตาลแดงปีกแข็งด้านบนสีน้ำเงินเข้มและปีกอ่อนข้างใต้ เป็นแมลงที่มีอายุอยู่ได้ยาวนาน มีความว่องไว ไต่ไปตามต้นข้าว บินได้เร็วและว่องไว เวลาวิ่งจะยกปลายท้องตั้งขึ้นคล้ายแมงป่องจนเรียกว่า “ตัวงั่นกระดก” ตัวงั่นกระดกจะมีสารพิษชื่อว่า พิเตอร์ริน (Pederin) สารชนิดนี้มีฤทธิ์เป็นกรดอ่อนสามารถทำลายเซลล์เนื้อเยื่อผิวหนังได้ ตัว ๑ ตัว จะมีสารพิษอยู่ในตัวประมาณร้อยละ ๐.๐๒๕ ของน้ำหนักตัว โดยตัวเมียจะมีปริมาณสารพิษมากกว่าตัวผู้มาก ทำให้อาจเป็นเหตุให้เข้าใจผิดได้ว่า แมลงชนิดนี้ไม่มีอันตรายมาก หากเคยโดนตัวตัวผู้ ซึ่งผู้โดนจะไม่ค่อยมีอาการเนื่องจากมีสารพิษจำนวนน้อย อาการผิวหนังอักเสบจากตัวงั่นกระดกเกิดจากการสัมผัสสารพิเตอร์ริน ซึ่งมักเกิดจากการที่มีแมลงมาเกาะตามร่างกายแล้วผลอပ် หรือบีบทำให้แมลงท้องแตกและสัมผัสกับสารพิษนั้น อาการจะมากหรือน้อยขึ้นกับปริมาณสารพิษที่สัมผัส โดยอาการจะไม่ได้เกิดขึ้นทันที แต่จะมีอาการหลังสัมผัสแล้วประมาณ ๘-๑๒ ชั่วโมง ทำให้อาจจะไม่ได้ประวัติการสัมผัสแมลงที่ชัดเจนจากผู้ป่วย

รอยโรคพบมากบริเวณนอกร่มผ้า โดยมีลักษณะเป็นผื่นแดงหรือเป็นรอยไหม้ รูปร่างมักเป็นทางยาว ทิศทางหลากหลาย (ตามรอยกัด) ผื่นมีขอบเขตชัดเจน ในระยะต่อมาจะมีตุ่มน้ำพองใสและตุ่มหนองขนาดเล็กเกิดขึ้นตามมาในเวลา ๒-๓ วัน อาการคันมีไม่มากนัก แต่มีอาการแสบร้อนร่วมด้วย เมื่อสัมผัสกับสารพิเตอร์รินในบริเวณรอยกัดต่าง ๆ อาทิ พับข้อศอก ข้อเข่า มักกระจายไปสัมผัสทั้งสองด้าน จะเกิดผื่นสองผื่นที่ลักษณะคล้ายกันในแต่ละด้าน เป็น mirror images หรือ kissing lesions หากสารพิเตอร์รินกระจายถูกบริเวณดวงตา ก็จะทำให้ตาบวมแดงและอาจทำให้ตาบอดได้ อาการที่ตานี้ มีชื่อเรียกเฉพาะว่า “ตาอักเสบแบบไนโรบี” (Nairobi eye” or “Nairobi conjunctivitis”) เพราะแมลงเหล่านี้ก็พบได้บ่อยแอฟริกาด้วย

เช่นกัน ผื่นบริเวณใบหน้า รอบดวงตา หรือบริเวณผิวหนังอ่อน มักจะมีอาการรุนแรงมากกว่าที่อื่น ส่วนบริเวณฝ่ามือซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่สัมผัสสารพิษเป็นแห่งแรก กลับไม่ค่อยมีอาการเนื่องจากบริเวณนี้มีผิวหนังหนากว่าผิวหนังอื่น อาการอักเสบเหล่านี้จะหายไปในเวลาประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ โดยอาจจะมียอดดำหลังการอักเสบได้ในระยะสั้นๆ แต่มักจะไม่เป็นแผลเป็น โดยทั่วไป อาการจะไม่รุนแรง และไม่มีอาการระบบอื่นนอกจากตาและผิวหนัง เบื้องต้นหลังจากทราบว่าสัมผัสด้วงชนิดนี้ควรล้างด้วยน้ำสะอาดทันที ยกเว้นในรายที่ได้รับพิษจำนวนมาก หรือมีอาการแพ้รุนแรง ก็จะมีไข้สูง และอาการทางระบบหายใจได้ หากมีอาการไม่ดีขึ้นให้รีบพบแพทย์

มาตรฐานการดำเนินการ

๑. มีการแยกโซนเด็กป่วย แยกของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์รับประทานอาหารของเด็กป่วย
๒. ให้ทำการฆ่าเชื้ออุปกรณ์การตัดผม ตัดเล็บ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคหลังการใช้ต่อคนทุกครั้ง
๓. ใบบิดที่ใช้ในการโกนหนวดเครา ควรจัดให้เป็นรายบุคคล ไม่ให้ใช้ร่วมกับผู้อื่น และให้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด
๔. ทำความสะอาดราวจับบันได ลูกบิดประตู กลอน ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค/ผงซักฟอก
๕. จัดให้ใช้ถุงมือ ผ้าปิดปาก ในการตรวจค้น โดยมีถุงมือ ผ้าปิดปาก เจลล้างมือสำหรับตรวจค้นตัวเด็กและเยาวชนที่จับตัวและกักขังนอน
๖. มีหมวกคลุมผม ถุงมือพลาสติก ผ้ากันเปื้อน และผ้าปิดปากสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงครัว
๗. ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่กระจายของพาหะนำโรค โดยการกำจัดแหล่งกำเนิดควบคุมปริมาณไม่ให้เพิ่มมากขึ้น ป้องกันการถูกแพร่เชื้อจากคนสู่คน หรือสัตว์สู่คน ควรสำรวจและมีการฉีดพ่นหมอกควันกำจัดยุงลาย อย่างน้อย ๓ เดือน/ครั้ง ในกรณีที่มีการแพร่ระบาดของโรคมักให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและถี่มากยิ่งขึ้น
๘. จัดหาอุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคให้แก่เด็กและเยาวชนให้เพียงพอ เช่น หน้ากากอนามัย น้ำยาทำความสะอาด สบู่ล้างมือ เป็นต้น

การกำจัดแหล่งกำเนิดพาหะนำโรคต่างๆ

www.themegallery.com

Company Logo

การกำจัดแหล่งกำเนิดพาหะนำโรคต่างๆ

www.themegallery.com

Company Logo

ภาคผนวก

มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุมและการดำเนินงานพัฒนาหรือปรับปรุงสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ควบคุม

การพัฒนาหรือปรับปรุงสุขาภิบาลสถานที่ควบคุม เป็นแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังเสริมสร้างพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ ที่จะส่งผลให้สามารถนำไปปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ ซึ่งต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. สืบหาข้อมูลเพื่อหาปัญหา ซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถทำได้โดยการสำรวจและประเมินตนเองจากมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจดำเนินการในลักษณะของคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่มีทั้งเจ้าหน้าที่ทั้งภายในและจากหน่วยงานภายนอก เช่น สาธารณสุขในพื้นที่ เทศบาล โรงพยาบาลในพื้นที่ เป็นต้น เข้าร่วมประเมิน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒. วิเคราะห์ปัญหา นำข้อมูลปัญหามาจัดลำดับความสำคัญ กำหนดรูปแบบการดำเนินการ ประมาณการงบประมาณในการดำเนินการ กำหนดระยะเวลา บุคลากรตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ดำเนินการปรับปรุง ตามรูปแบบหรือลักษณะที่ได้ประเมินและวิเคราะห์ของคณะทำงาน

๔. ติดตามผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นระยะ โดยคณะทำงานตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อติดตามว่าการปรับปรุงได้แก้ไขปัญหามากน้อยเพียงใดและรายงานให้แก่ผู้บังคับบัญชา

๕. ประเมินผลเปรียบเทียบก่อนและหลังปรับปรุง และประเมินว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ และใช้ข้อมูลจากการประเมินมาพัฒนาต่อไป

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรจัดทำโครงการปรับปรุงสุขาภิบาลอย่างน้อยปีละหนึ่งโครงการ และกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน โดยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามที่ได้มีการสำรวจและประเมิน วิเคราะห์ มีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การทำงานให้ชัดเจน การแก้ไขปัญหาทางด้านสุขาภิบาลในสถานที่ควบคุม อาจไม่ประสบผลสำเร็จในระยะเวลาที่รวดเร็ว อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายปัจจัย เช่น งบประมาณสนับสนุน ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานที่ควบคุมและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพฤติกรรมพื้นฐานส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องใช้เวลาและกลวิธีในการจัดการปรับปรุง อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญคือต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงจะประสบความสำเร็จและบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกวัน
๑. หอนอน
☐ พื้นหอนอนสะอาด ไม่มีคราบสกปรก ไม่มีน้ำขัง กวาดเป็นประจำทุกวัน
☐ ห้องน้ำบนหอนอน ไม่มีคราบสกปรก มีถังน้ำสำรองและชั้นน้ำทุกห้อง
☐ เครื่องทำน้ำเย็น ทำความสะอาดเป็นประจำ ไม่มีฝุ่นละอองในถังน้ำ
☐ มุ้งลวด บานเกร็ด ไม่มีคราบสกปรก หรือฝุ่นเกาะตัวหนา เช็ดทำความสะอาดทุกวัน
☐ ปิดฝุ่น หยากไย และช่องระบายอากาศให้สะอาด
☐ สะบัดฝุ่นพรมหรือผ้าเช็ดเท้า
๒. ห้องอาบน้ำ ส้วม
☐ ห้องอาบน้ำพื้น ผนัง ทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อทุกเช้า-เย็นตรวจดูเพดาน ถ้ามีหยากไยหรือคราบสกปรกให้ทำความสะอาดทันที
☐ โถส้วม/ โถปัสสาวะ ไม่มีคราบเหลือง ไม่มีกลิ่น
☐ พื้นห้องอาบน้ำมีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำท่วมขัง ระบายอากาศได้ดี
☐ อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ ท่อน้ำ อยู่ในสภาพดีไม่ชำรุด หากชำรุดให้รายงานผู้บังคับบัญชาทันที
๓. โรงเลี้ยงอาหาร
☐ ทำความสะอาดบริเวณโรงเลี้ยงโต๊ะอาหาร ทุกครั้งหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ
☐ โต๊ะเก้าอี้ สะอาด อยู่ในสภาพเรียบร้อยเป็นระเบียบและสะอาดถูกสุขลักษณะ
☐ ภาชนะใส่อาหาร ช้อน แก้วน้ำ สะอาดไม่มีคราบมัน และสิ่งตกค้าง
☐ ใช้ผ้าสีครอบกันแมลง หรือสิ่งไม่พึงประสงค์ตกใส่อาหาร ทุกมื้อ
☐ จัดเตรียมน้ำดื่มโดยแยกใช้ภาชนะเป็นรายบุคคลล้างทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาด
☐ กำกับดูแลการทำมาความสะอาดและจัดเก็บภาชนะใส่อาหาร ช้อน แก้วน้ำ ล้างด้วยน้ำยาล้างจานแล้วล้างด้วยน้ำสะอาด ๒ - ๓ ครั้ง
☐ ตรวจความสะอาดภาชนะสำหรับเก็บน้ำดื่มตามจุดต่างๆ มีฝาปิดมิดชิดป้องกันการตกดื่ม
☐ ตรวจปริมาณและคุณภาพของอาหารที่เด็กหรือเยาวชนได้รับในแต่ละมื้ออาหาร
๔. โรงครัว
☐ สถานที่ประกอบอาหาร ต้องสะอาด ไม่มีน้ำขังที่พื้น
☐ มุ้งลวดอยู่ในสภาพดี
☐ ร่องระบายน้ำ ไม่มีเศษอาหาร คราบน้ำมัน
☐ บ่อดักเศษอาหารและดักไขมันตักทิ้งทุกวัน
☐ ภาชนะใส่เศษอาหารถึงรองรับมูลฝอยมีฝาปิดและนำไปกำจัดทุกวัน
☐ ตรวจภาชนะที่รองรับขยะต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม เป็นสนิม มีฝาปิดหรือเก็บได้มิดชิด
☐ การเก็บขนออกไปภายนอกทุกวัน การขนส่งขยะมูลฝอย มีการปกปิดมิดชิดไม่ให้เกิดการรั่วไหลหกเลอะเทอะ เกิดความสกปรกหรือกลิ่นรบกวนระหว่างขนส่ง รวมถึงดูแลรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่อย่าให้มีเศษขยะมูลฝอยตามที่ต่าง ๆ

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกวัน
๕. สถานที่ตากผ้า
☐ ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของราวตากผ้าและตั้งอยู่บนพื้นที่มีความมั่นคงแข็งแรง
☐ ตรวจสอบ ดูแลรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบ
๖. เด็กและเยาวชน
☐ เสื้อผ้า ซักทำความสะอาดทุกวันซักทำความสะอาดทุกวันสามารถเปลี่ยนได้เมื่อหมดสภาพการใช้งานหรือชำรุดมาก
๗. หน่วยฝึกวิชาชีพ/หน่วยเรียนสามัญ
☐ จัดสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ปลอดภัย และสามารถนำมาใช้งานได้สะดวก หลังใช้งานจะต้องจัดให้เรียบร้อย
☐ จัดการอย่าให้มีกองเศษวัสดุบริเวณที่ฝึกวิชาชีพ และต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบ หรือมีที่ทิ้งให้ถูกสุขลักษณะ
☐ ปิดจมูกกันฝุ่นละออง มีถุงมือทุกครั้งที่ใช้ปฏิบัติงาน
☐ ทำความสะอาดพื้นที่ใช้งาน และบริเวณรอบๆ ให้เรียบร้อยและสวยงาม
☐ กระดานไวท์บอร์ดหรือกระดานดำต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อยหลังจากการใช้งาน

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกสัปดาห์
☐ เช็ดทำความสะอาดคอมไฟ หลอดไฟ พัดลมบนหอนอน
☐ ซักผ้าเช็ดตัว ผ้าถุง ของเด็กหรือเยาวชน (อย่างน้อยอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง)
☐ ตัดผม ตรวจสอบเล็บมือ ร่างกาย รอยสัก
☐ อ่างอาบน้ำ ทำความสะอาดอย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง
☐ ตัดหญ้า กิ่งไม้ให้สั้นตลอดเวลา

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกสองสัปดาห์
☐ ผ้าห่ม ปลอกหมอน ผ้าปูที่นอน ทำความสะอาดอย่างน้อย ๒ สัปดาห์/ครั้ง
☐ หมอน/ที่นอน ที่เป็นแบบพลาสติก/PVC/ยางพารา เช็ดทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค/ผงซักฟอกอย่างน้อย ๒ สัปดาห์/ครั้ง

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน
☐ หอนอน ทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ/ผงซักฟอก/น้ำยาถูพื้น อย่างน้อยเดือนละครั้ง
☐ นำหมอนมาผึ่งแดด
☐ ตรวจสอบหอนอน พื้นที่ในสถานที่ควบคุมแบบปกติ
☐ หน่วยฝึกวิชาชีพ สำรวจวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้งานไม่ได้หรือสิ้นอายุการใช้งานให้นำออกจากหน่วยวิชาชีพและดำเนินการจำหน่ายออก
☐ หอนอนทำความสะอาดราวบันได ลูกบิดประตู กลอนด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค/ผงซักฟอก

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกสองเดือน

☐ หมอนที่นอนเป็นวัสดุ pvc ถอดมาทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (อย่างน้อย ๒ เดือน/ครั้ง)

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกสามเดือน

☐ แปรงสีฟันเด็กและเยาวชน เปลี่ยนอย่างน้อยทุกสามเดือน
☐ ตรวจค้นหอนอน พื้นที่ในสถานที่ควบคุมแบบจุโจม
☐ เปลี่ยนไส้กรองเครื่องทำน้ำดื่ม

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกหกเดือน
--

☐ ฝึกซ้อมแผนระงับเหตุอัคคีภัย
☐ ตรวจเช็คอุปกรณ์ดับเพลิงและสัญญาณเตือนอัคคีภัย
☐ ตรวจสอบสภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโรงครัว
☐ ทำความสะอาดถังหรือที่เก็บกักน้ำอุปโภค

งานที่ต้องสำรวจตรวจสอบเป็นประจำทุกปี

☐ ตรวจสอบคุณภาพและสิ่งปนเปื้อนของน้ำดื่มเด็กและเยาวชน
☐ ทบทวนแผนป้องกันเหตุร้ายต่างๆและมีการฝึกซ้อมการปฏิบัติการตามแผนอย่างน้อยปีละครั้ง
☐ ตรวจสอบระบบท่อจ่ายส่งน้ำ

แบบประเมินตนเองสำหรับโรงอาหาร สำหรับหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อกำหนดสุขลักษณะ	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มี	
๑. สถานที่รับประทานอาหารและบริเวณทั่วไป				
๑.๑ พื้นสะอาดไม่มีเศษขยะหรือเศษอาหาร และผนังหรือเพดานสะอาด ไม่มีหยากไย่ โดยทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ				
๑.๒ พื้นสร้างด้วยวัสดุแข็งแรงทนทาน ลักษณะเรียบ ไม่ชำรุดหรือไม่มีรอยแตกร้าว ไม่ดูดซึมน้ำหรือความสกปรก ทำความสะอาดได้ง่าย				
๑.๓ โถ๊ะ เก้าอี้ สะอาดถูกสุขลักษณะจัดเป็นระเบียบ พื้นผิวเรียบง่ายต่อการทำความสะอาด ใช้วัสดุที่มีสภาพดี แข็งแรงมั่นคง และจัดจำนวนให้เพียงพอกับจำนวนเด็กและเยาวชน				
๑.๔ จัดที่นั่งรับประทานอาหารให้มีการเว้นระยะห่าง ๑ ตารางเมตรต่อ ๑ คน และการระบายอากาศที่ดี				
๑.๕ จัดให้มีน้ำดื่มสะอาดอย่างเพียงพอ มีอ่างน้ำพุหรือก๊อกน้ำดื่มที่เป็นส่วนกลาง หรือใส่ภาชนะใส่น้ำดื่ม เช่น เหยือกน้ำประจำแต่ละโต๊ะ และมีแก้วน้ำดื่มประจำตัวคนละ ๑ ใบ				
๑.๖ จัดให้มีผ้าเช็ดขนาดเหมาะสมกับภาชนะอาหาร เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกต่าง ๆ				
๑.๗ จัดให้มีอ่างล้างมือที่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชน เพื่อให้ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				
๑.๘ มีการแยกเศษอาหารออกก่อนการทำความสะอาด และใส่ในภาชนะรองรับที่วางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๓๐ เซนติเมตร				
๑.๙ มีสถานที่ล้างทำความสะอาด ภาชนะต่าง ๆ ที่สูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตรที่สะอาดและเป็นสัดส่วน โดยล้างด้วยน้ำยาล้างจาน และล้างด้วยน้ำสะอาดที่ไหลผ่านอย่างน้อย ๒ ครั้ง				
๑.๑๐ จัดให้มีที่คว่ำภาชนะและอุปกรณ์ที่สะอาด อย่างเพียงพอ เมื่อล้างเสร็จแล้วก็ต้องปล่อยให้ภาชนะและอุปกรณ์แห้งเอง หรือผึ่งแดด และจัดเก็บในสถานที่ที่สะอาด				
๑.๑๑ ไม่พบสัตว์ แมลงนำโรค และสัตว์เลี้ยงในพื้นที่รับประทานอาหาร				
๑.๑๒ จัดให้มีบอร์ดแสดงรายการอาหารประจำวัน/รายเดือน				
๑.๑๓ จัดทำบัญชีเบิก-จ่ายพัสดุ/วัสดุโรงเลี้ยง และจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ แบ่งแยกโดยชัดเจน				

ข้อกำหนดสัญลักษณ์	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มีกิจกรรม	
๒. สถานที่เตรียม-ปรุงอาหาร				
๒.๑ มีการทำความสะอาดทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จ โดยมีความสะอาดและเป็นระเบียบ พื้นทำด้วยวัสดุถาวรแข็งแรง เรียบไม่ลื่น อยู่ในสภาพดี ไม่มีน้ำขัง				
๒.๒ ไม่เตรียม ประกอบหรือปรุงอาหารบนพื้น				
๒.๓ โต๊ะที่ใช้เตรียมประกอบ หรือปรุงอาหาร และผนังบริเวณเตาไฟ ต้องทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย (เช่น สแตนเลส กระเบื้อง) มีสภาพดีและพื้นโต๊ะต้องสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม.				
๒.๔ มีอ่างแยกสำหรับล้างภาชนะ และวัตถุดิบในการปรุงอาหาร				
๒.๕ มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ที่ใช้การได้ดีอยู่ในบริเวณห้องครัว				
๒.๖ สถานที่ล้างทำความสะอาด ภาชนะต่างๆ ที่สะอาดและเป็นสัดส่วน โดยล้างด้วยน้ำยาล้างจาน และล้างด้วยน้ำสะอาดที่ไหลผ่านอย่างน้อย ๒ ครั้ง				
๒.๗ จัดให้มีที่ทิ้งภาชนะและอุปกรณ์ครัวที่สะอาด อย่างเพียงพอ เมื่อล้างเสร็จแล้วก็ต้องปล่อยให้ถาดและอุปกรณ์แห้งเอง หรือผึ่งแดด และจัดเก็บในสถานที่ที่สะอาด				
๒.๘ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดเมื่อไม่ได้ใช้งานแล้ว ให้นำออกจากโรงครัวและทำบัญชีจำหน่ายออก				
๒.๙ มีภาชนะใส่เศษอาหาร และถังรองรับมูลฝอยที่มีสภาพดี ไม่รั่วซึม แบบมีฝาปิด และบริเวณรอบถังมูลฝอย สะอาด ไม่มีเศษขยะ ตกค้าง และคราบสกปรก รวมทั้งนำไปกำจัดทุกวัน โดยมีการแยกประเภทถังรองรับขยะออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ มูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง				
๒.๑๐ มีการระบายอากาศรวมทั้งกลิ่นและควันจากการทำอาหารได้ดี เช่น มีปล่องระบายควันหรือพัดลมดูดอากาศที่ใช้การได้ดี				
๒.๑๑ จัดให้มีที่กั้นตามประตูและหน้าต่าง โดยใส่ลวดตาข่ายเพื่อป้องกันแมลงวัน และสัตว์นำโรค				
๒.๑๒ ไม่พบสัตว์/แมลงนำโรค สัตว์เลี้ยง ในบริเวณที่เตรียมปรุงประกอบอาหาร				
๒.๑๓ มีการจัดวางถังแก๊สในที่มิดชิดและปลอดภัย				
๒.๑๔ มีการติดตั้งถังดับเพลิงหรือเครื่องดับเพลิงและตรวจสอบการใช้งานตามระยะเวลา				

ข้อกำหนดสัญลักษณ์	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มีกิจกรรม	
๓. อาหารและน้ำดื่ม				
๓.๑ จัดจุดบริการน้ำดื่มที่สะอาดให้เพียงพอ โดยจัดให้มีแก้วน้ำดื่มที่แยกส่วนเป็นภาชนะที่พร้อมใช้ กับภาชนะที่ใช้ดื่มแล้ว				
๓.๒ อาหาร เครื่องปรุงรส และเครื่องดื่มสำเร็จรูปต้องบรรจุอยู่ในภาชนะที่ปิดสนิทต้องมีเลขทะเบียนกำกับอาหาร เช่น เครื่องหมาย อย.				
๓.๓ อาหารสด เช่น เนื้อสัตว์ ผักสดผลไม้ แลอาหารแห้งต้องมีคุณภาพดี และมีปริมาณเพียงพอต่อเด็กและเยาวชน แยกเก็บเป็นสัดส่วนไม่ปะปนกันวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม. หรือเก็บในตู้เย็นสำหรับอาหารสดต้องล้างให้สะอาดก่อนนำมาปรุง				
๓.๔ มีที่จัดเก็บข้าวสาร ไม่วางชิดติดผนัง และไม่เรียงกระสอบข้าวสารสูงเกินไปไม่วางสัมผัสพื้นโดยตรง มีแผ่นรอง มีป้ายติดที่กระสอบ ระบุตัวเลขกำกับลำดับกระสอบยอดข้าวสาร และนำไปใช้ให้ตรงกับบัญชีรับ-จ่าย				
๓.๕ ก่อถ่มมไม่วางสัมผัสพื้นโดยตรง มีแผ่นรองยกจากพื้น ไม่น้อยกว่า ๑๐ ซม. ไม่วางซ้อนเกิน ๗ ชั้น และมีป้ายติดที่ถ่มมระบุตัวเลขกำกับลำดับถ่มม และนำไปแจกเด็กและเยาวชน ให้ตรงกับบัญชีรับ-จ่าย				
๓.๖ อาหารที่ปรุงสำเร็จแล้วเก็บในภาชนะที่สะอาดมีการปกปิดวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม.				
๓.๗ มีตู้หรืออุปกรณ์สำหรับปกปิดอาหารที่ปรุงสำเร็จแล้ว โดยมีลักษณะโปร่ง ไม่ทึบ ป้องกันแมลงวันได้				
๓.๘ มีการแยกอาหารและน้ำดื่มสำหรับเด็กและเยาวชนป่วย และตามหลักศาสนา				
๓.๙ น้ำดื่ม และเครื่องดื่มต่างๆ ต้องสะอาดใสในภาชนะที่สะอาดมีฝาปิด มีก๊อกหรือทางเทริน้ำ หรือมีอุปกรณ์ที่มีด้ามสำหรับตัก โดยเฉพาะและวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม.				
๓.๑๐ น้ำแข็งที่ใช้บริโภคต้องสะอาดใสในภาชนะที่สะอาดมีฝาปิด มีอุปกรณ์ที่มีด้ามสำหรับตักหรือตักโดยเฉพาะวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม. และต้องไม่มีสิ่งของอื่น แทรกไว้				
๓.๑๑ อาหาร เครื่องปรุงรส และเครื่องดื่ม อยู่ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท มีคุณภาพดีจัดเก็บในที่มืดชื้นและเป็นระเบียบ สูงจากพื้นอย่างน้อย ๓๐ ซม.				

๓.๑๒ มีถังสำรองน้ำดื่ม รวมถึงน้ำที่ใช้และน้ำที่ใช้สำหรับปรุงอาหาร				
๓.๑๓ มีการตรวจสอบสภาพและทำความสะอาดเครื่องทำน้ำดื่ม เครื่องกรองน้ำ ถังเก็บน้ำดื่ม ท่อส่งน้ำดื่มและน้ำใช้ ตามความเหมาะสมของสภาพการใช้งาน				
๓.๑๔ หน่วยงานมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำดื่มและภาชนะใส่อาหารเบื้องต้น โดยใช้ชุดทดสอบเช่น ชุดทดสอบ โคลิฟอร์มแบคทีเรียในภาชนะ ชุดทดสอบคุณภาพน้ำดื่ม หรือมีการประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อตรวจสอบคุณภาพและสิ่งปนเปื้อนของน้ำดื่มอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง อาทิเช่น สำนักงานทรัพยากรน้ำจังหวัด หรือศูนย์อนามัยในพื้นที่ เป็นต้น				
ข้อกำหนดสุขลักษณะ	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มีกิจกรรม	
๔. ภาชนะและอุปกรณ์				
๔.๑ เด็กและเยาวชนมีแก้วน้ำสำหรับดื่มประจำตัว โดยล้างทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาดหลังจากใช้งาน				
๔.๒ ภาชนะใส่อาหาร ช้อน แก้วน้ำ สะอาดไม่มีคราบมัน และสิ่งตกค้าง				
๔.๓ มีภาชนะใส่อาหารสำหรับรับประทานอาหารทรงกลม ชนิด ๕ หลุม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๓๐ ซม. สำหรับใส่อาหาร				
๔.๔ ล้างภาชนะอุปกรณ์ด้วยวิธีการอย่างน้อย ๒ ขั้นตอนโดยขั้นตอนที่ ๑ ล้างด้วยน้ำยาล้างภาชนะและขั้นตอนที่ ๒ ล้างด้วยน้ำสะอาด ๒ ครั้งหรือล้างด้วยน้ำไหล และอุปกรณ์การล้างต้องสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม. ทั้งนี้ให้แยกการล้างภาชนะอุปกรณ์เด็กและเยาวชนที่ป่วยออกจากเด็กและเยาวชนปกติ				
๔.๕ ช้อนวางตั้งเอาด้ามขึ้นในภาชนะโปร่งสะอาดหรือวางเป็นระเบียบในภาชนะที่สะอาดและมีการปกปิดตั้งสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม.				
๔.๖ เหยียงต้องมีสภาพดีไม่แตกร้าวหรือเป็นร่อง แยกเหยียงที่ใช้สำหรับอาหารสุกและอาหารดิบแยกจากกันและมีฝาชีครอบ (ยกเว้นครัวที่มีการป้องกันแมลงวันแล้ว)				
๔.๗ ใช้อ่างล้างภาชนะอุปกรณ์ที่มีท่อระบายน้ำที่ใช้การได้ดีอย่างน้อย ๒ อ่าง				
๔.๘ จานชาม ถ้วย แก้วน้ำ ภาชนะ หลุม ฯลฯ เก็บไว้ในภาชนะโปร่งสะอาดหรือตะแกรงวางสูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ ซม. หรือเก็บในภาชนะหรือสถานที่ที่สะอาดมีการปกปิด				

๔.๙ ภาชนะอุปกรณ์ฯลฯ เช่น จาน ชาม และช้อน ต้องทำด้วยวัสดุที่ไม่มีพิษภัย ปลอดภัยอันตราย (BPA FREE) เช่น สเตนเลส แก้วอคริลิก ไซลิโคน ซิลิโคน หรือสีย้อม				
๔.๑๐ มีการแยกภาชนะของเด็กและเยาวชนที่ป่วย ไม่ปะปนกับเด็กและเยาวชนปกติ				
๔.๑๑ มีการแยกภาชนะของแต่ละศาสนาอย่างชัดเจน ไม่ปะปนกัน				
ข้อกำหนดสัญลักษณ์	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มีกิจกรรม	
๕. เจ้าหน้าที่ผู้ประกอบอาหาร/ผู้ปรุงอาหาร				
๕.๑ แต่งกายสะอาดสวมเสื้อมีแขน หรือมีเครื่องแบบ สวมหมวกหรือเน็ตคลุมผม และผูกผ้ากันเปื้อนสีขาว หรือวิธีการอื่นที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนได้ รวมถึงใส่หน้ากากอนามัยด้วยตลอดเวลา				
๕.๒ มีสุขนิสัยที่ดี เช่น ตัดเล็บสั้น และในขณะที่ปฏิบัติงานให้ใช้อุปกรณ์ในการหยิบจับอาหารที่ปรุงสำเร็จแล้ว พร้อมบริโภครวม โดยไม่ใช้มือหยิบจับโดยตรง				
๕.๓ ผู้สัมผัสอาหารต้องล้างมือให้สะอาดก่อนเตรียมปรุงอาหารทุกครั้ง				
๕.๔ ผู้สัมผัสอาหารต้องมีสุขภาพดี ไม่แสดงอาการเจ็บป่วย ในขณะที่ปฏิบัติงาน หากกรณีมีบาดแผลที่มือต้องปิดแผลให้มิดชิด หลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานที่มีโอกาสสัมผัสอาหาร				
๕.๕ ต้องไม่เป็นโรคติดต่อใด ๆ และได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีโดยแพทย์ ทั้งนี้ให้นำผลตรวจสุขภาพมาแนบประกอบด้วย				

ข้อกำหนดสุขลักษณะ	ผลการตรวจแนะนำ			คำแนะนำ
	ถูกต้องครบถ้วน	ต้องปรับปรุง	ไม่มีกิจกรรม	
๖. การรวบรวมขยะและการกำจัดน้ำเสีย				
๖.๑ จัดให้มีถังขยะเพียงพอ				
๖.๒ จัดให้มีถังขยะที่แยกประเภทขยะออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑.ถังขยะอันตราย ๒.ถังขยะเปียก ๓.ถังขยะแห้ง และ ๔.ถังขยะรีไซเคิล ที่ไม่รั่วซึมและมีฝาปิด				
๖.๓ ให้กำจัดขยะในแต่ละวัน ไม่ให้เหลือค้างไว้ภายใน โดยให้ขนออกไปภายนอกทุกวัน โดยการขนส่งขยะมูลฝอย มีการปกปิดมิดชิดไม่ให้มีการรั่วไหล				
๖.๔ หากมีการขนย้ายขยะออกไปนอกบริเวณสถานที่ควบคุม เจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจค้นภายในถังขยะอย่างละเอียด เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือซุกซ่อนสิ่งของต้องห้าม				
๖.๕ มีท่อหรือรางระบายน้ำที่มีสภาพดี ไม่มีเศษอาหารหรือคราบน้ำมัน ไม่แตกรั่วระบายน้ำจากสถานที่ล้างภาชนะ อุปกรณ์ลงสู่ท่อระบายหรือแหล่งบำบัดได้ดี และต้องไม่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ				
๖.๖ มีบ่อดักหรือที่ดักเศษอาหาร และบ่อดักหรือที่ดักไขมันที่ใช้การได้ดี ก่อนระบายน้ำเสียทิ้ง โดยดักทิ้งทุกวัน				
๖.๗ การมีส่วนร่วมและทำงานกับเครือข่ายเรื่องการกำจัดขยะและน้ำเสีย อาทิเช่น เทศบาล อบต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยขอคำแนะนำหรือให้ความรู้ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง				

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานสุขาภิบาล

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ (ฉบับล่าสุด ๒๕๖๐)

หมวด ๓ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

หมวด ๔ สุขลักษณะของอาคาร

มาตรา ๒๑ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารหรือส่วนของอาคารใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคาร มีสภาพชำรุดทรุดโทรม หรือปล่อยให้สภาพทรุดโทรมจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือมีลักษณะไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคาร หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจัดการอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่อให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะภายในเวลาซึ่งกำหนดให้ตามสมควร

หมวด ๕ เหตุรำคาญ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(๑) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของมีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๓) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ (ฉบับล่าสุด ๒๕๕๘)

หมวด ๓ การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร

มาตรา ๓๒ ทวิ๔๘ เจ้าของอาคารดังต่อไปนี้

- (๑) อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ
- (๒) อาคารชุมนุมคน
- (๓) อาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบสภาพอาคาร โครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า และการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน ภัยธรรมชาติ ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันอันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินแล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๔๖ ทวิ ในกรณีที่อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าและการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน ภัยธรรมชาติ ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารตามมาตรา ๓๒ ทวิ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังนี้

(๑) มีคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ที่อุปกรณ์หรือบริเวณที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายที่อยู่ใกล้กับอุปกรณ์นั้น

(๒) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย หรือสามารถใช้งานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันในกรณีมีเหตุอันสมควรเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และหากอุปกรณ์ดังกล่าวมีผลทำให้อาคารนั้นมีสภาพหรือการใช้ที่อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งห้ามใช้อาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อนก็ได้และต้องจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณอาคาร หรือบริเวณดังกล่าว

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.๒๕๖๐)

หมวด ๑ การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา ๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร

มาตรา ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใด

(๑) วางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ดินเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพกรงูรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ในกระถางต้นไม้หรือที่บริเวณภายนอกของอาคาร

(๒) ปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้หรือหญ้าที่ตนปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตนให้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพกรงูรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน

ถ้าการปล่อยปละละเลยตาม (๒) มีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนนเว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

หมวด ๓ การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนนหรือบนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

(๒) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกอาณาเขตหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

(๒) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพ ซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดตั้งสาธารณะหรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

หมวด ๔ การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย

มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใด ๆ ที่อาคาร ในลักษณะที่สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา ๔๑ เจ้าของอาคารซึ่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกินยี่สิบเมตรจากขอบทางเดินรถที่มีผิวจราจรกว้างไม่ต่ำกว่าแปดเมตร และที่ผู้สัญจรไปมาอาจเห็นอาคารหรือบริเวณของอาคารได้จากถนนนั้น ต้องดูแลรักษาอาคารนั้นมีให้สกปรกรกรุงรัง

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงาน งานอภิบาลและการพินิจ
พ่อแม่บ้าน/แม่บ้าน , ๒๕๕๗.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและ
เยาวชนที่กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน , ๒๕๕๑.

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือแนวทางการดำเนินงานสุขาภิบาลเรือนจำ , ไม่ระบุปีที่ผลิต.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. ข้อปฏิบัติตามมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารสำหรับโรงพยาบาล , ๒๕๕๒.

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. ข้อกำหนดด้านสุขาภิบาลอาหารสำหรับ
โรงพยาบาล. <http://foodsafety.anamai.moph.go.th/main.php?filename=school>

คณะผู้จัดทำ

ผู้รวบรวมข้อมูลและจัดทำคู่มือ

๑. นายศักดา รักกอบชัย

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ผู้สนับสนุนข้อมูล

๑. นายทรงพล ม่วงอยู่

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา

๒. นายหิรัญ ชัยวิศิษฐ์

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
สถานพินิจฯ กรุงเทพมหานคร

๓. นางสาวธิติพร ระวรยรีน

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาสุขภาพเด็กและเยาวชน

๔. นางสาวภคภัทร อนันทวรรณ

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

๕. นายสิทธิกร ลือขจร

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘

๖. นางสาวกุลธิดา เกียรติเจริญศิริ

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาสุขภาพเด็กและเยาวชน

๗. นายสิทธิชัย สว่างแก้ว

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ที่ปรึกษา

๑. นางสาวอรพรรณ เล่าห์ตงพงศ์ภูริ

ผู้ตรวจราชการกรม

๒. นางสาวดวงพร อุกฤษณ์

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

คณะกรรมการ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑

คณะปรับปรุงคู่มือ

๑. นายศักดา รักกอบชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๒. นายสิทธิชัย สว่างแก้ว	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๓. นายธนชัย ปานียโชติ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๔. นายสำราญ ทองมี	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๕. นายพงษ์พจน์ มณีมัย	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๖. นายจักรพงษ์ วงษ์ทรัพย์ทวีสิน	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๗. นายศรัณย์ภัทร ไชยพิศ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๘. ว่าที่ร.ต.ชัชวาล ศรีสุพรรณ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ
กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ที่ปรึกษา

๑. นายยุทธศักดิ์ รุ่งเรืองนรา	ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตราด
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๒. นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน